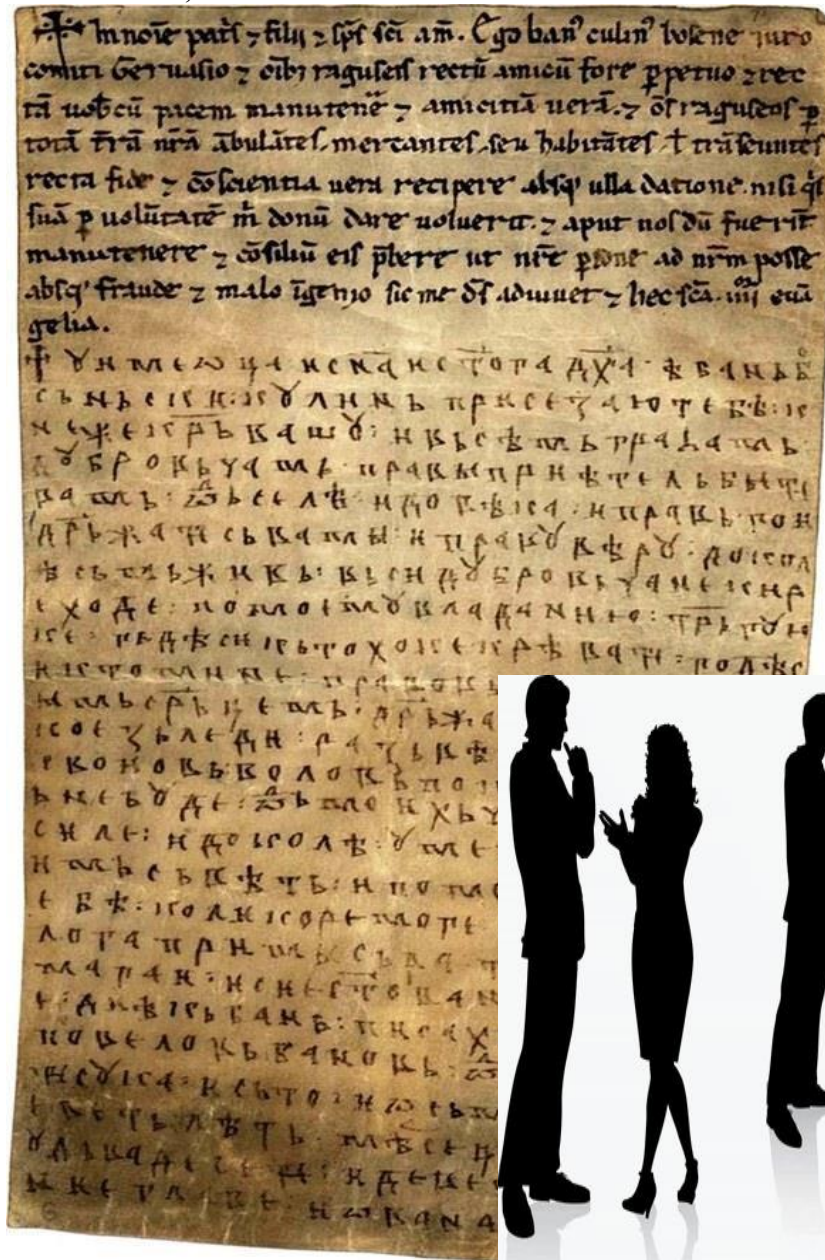

KATALOG MATURSKOG ISPITA U
GIMNAZIJI, TEHNIČKOJ I UMJETNIČKOJ SREDNJOJ ŠKOLI

Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost/komunikacija

Tuzla, decembar 2023. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. CILJEVI	3
3. SADRŽAJ TESTA	4
3.1. Područja ispitivanja i programski sadržaji	4
3.2. Ishodi učenja.....	6
3.3. Indikatori po nivoima	7
3.4. Struktura ispita/pitanja koji se odnose na predmet Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost/komunikacija u okviru mature	11
3.5. Primjeri zadataka za svaki nivo.....	10
4. DODATNE INFORMACIJE ZA UČENIKE I NASTAVNIKE	71

1. UVOD

Maturalni/završni ispit u srednjim školama TK (gimnazije, tehničke, umjetničke, vjerske i stručne škole) proizlazi iz obaveze regulisane Zakonom o srednjem obrazovanju. Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost/komunikacija kao općeobrazovni predmet koji se izučava u srednjim školama polaže se u okviru mature.

Ispitni katalog za eksternu maturu srednjih škola Tuzlanskog kantona, predmet Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost/komunikacija temeljni je dokument ispita, u kojemu su navedeni i objašnjeni sadržaji, kriteriji i načini ispitivanja i vrednovanja u okviru mature.

U okviru mature predmet Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost/komunikacija jedan je od obaveznih predmeta. Bit će obuhvaćeni zajednički sadržaji koji se izučavaju u prve dvije godine iz:

- a) Nastavnog plana i programa za gimnazije,
- b) Nastavnog plana i programa za tehničke i srodne škole i
- c) Nastavnog plana po modularnim programima.

Dio kataloga koji se odnosi na mjesto i ulogu predmeta Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost/komunikacija u testu opisan je u tri poglavlja:

- 1.1. Područja ispitivanja, programski sadržaji i obrazovni ishodi
- 1.2. Očekivani rezultati u učenju na tri nivoa, za svaku temu
- 1.3. Primjeri zadataka za svaku temu i nivo

2. CILJEVI

Ciljevi maturalnog/završnog ispita su:

- a) provjera dostignutog nivoa ishoda učenja u skladu sa nastavnim planom i programom gimnazija, srednjih tehničkih i umjetničkih škola i

b) stvaranje pretpostavki za nastavak obrazovanja.

Obzirom na složenost i šarolikost u nastavnim planovima i programima:

- različiti broj nastavnih sati na sedmičnom nivou,
- nastava po modularnim programima,
- nastava zasnovana na ishodima učenja, - bilo je potrebno odrediti presjek nastavnih sadržaja koje svi učenici izučavaju u prva dva razreda, što treba biti osnova za kreiranje testa.

Opći cilj ispita iz predmeta: Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost/komunikacija ogleda se u provjeri u kojoj mjeri učenici mogu da:

- pravilno koriste jezička pravila i norme
- interpretiraju podatke predložene u književnim predlošcima
- iskažu stav u odnosu na konkretni književni tekst, a da je zasnovan na pravopisnim i jezičkim zahtjevima
- pravilno povežu predložene iskaze
- jasno i logički pretoče predložene zahtjeve iz jezika, pravopisa i književnosti

3. SADRŽAJ TESTA

3.1. Područja ispitivanja i programski sadržaji

Područja ispitivanja za test su:

1. PRAVOPIS

Interpunkcija

Sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi

Veliko i malo slovo

2. JEZIK

Fonetika: nastanak glasova, glas, fonem/alofon, podjela glasova, akcentuacija (distribucija akcenata, enklitike i proklitike)

Morfologija: morfem, vrste morfema, vrste riječi (podjela na tri vrste), tipovi promjenljivosti, leksičko i gramatičko značenje imenica, pridjeva, zamjenica, deklinacija, gramatičke kategorije roda, broja i padeža, određeni i neodređeni pridjevski vid, komparacija pridjeva, deklinacija zamjenica, promjena glavnih, rednih i zbirnih brojeva, glagoli, gramatičke kategorije glagola, prezentska i infinitivna osnova, tvorba prostih glagolskih oblika, tvorba složenih glagolskih oblika, tvorba oblika pasiva, značenje i služba nepromjenljivih vrsta riječi.

Idiomi: organski i neorganski, dijalekti bosanskoga jezika, razdoblja u razvoju standardnog jezika.

3. TEORIJA KNJIŽEVNOSTI

Književni rodovi

Književne vrste

Lirska pjesma: tema, motiv (pjesnička slika), jezik (stilska sredstva, rima), ritam

Pripovijetka: tema, likovi, fabula, narator, ideja, kompozicija

Roman: tema, idejni svijet, likovi, kompozicija, narator, struktura romana

Drama: dramski sukob, dijalog, monolog, didaskalije, etape dramske radnje, dramska lica, pojmovi tragično i komično

Lirsko-epske vrste

Autori i djela

- *Ep o Gilgamešu*
- Sofokle: *Antigona*
- Homer: *Ilijada i Odiseja* – odlomci „Rastanak Hektora i Andromahe” i „Boj Ahileja i Eneje”
- Petrarka: *Kanconijer – I i II sonet*
- Dante: *Pakao* – izbor
- Bokačo: *Dekameron* – izbor
- Lirsko-epske narodne pjesme: *Telal više od jutra do mraka, Hasanaginica*
- Lirske narodne pjesme: *Dva su cvijeta u bostanu rasla, Ali-paša na Hercegovini*
- Epska narodna pjesma: *Budalina Tale dolazi u Liku*
- Narodne pripovijetke: *Carević i divova kći, Djevojka brža od konja, Nasredin utopljen*
- Svete knjige: Tora, Biblija i Kur'an – *Abraham i sin mu Isak, Pjesma nad pjesmama, Izgubljeni sin, sura el-Fatiha, sura Vrijeme, sura Smak svijeta*

4. HISTORIJA KNJIŽEVNOSTI

Antička književnost: karakteristike, vrijeme, centri, predstavnici, vrste i djela, *Antigona, Ilijada i Odiseja*

Srednji vijek: karakteristike, vrijeme, centri, predstavnici, vrste i djela

Srednjovjekovna bosanskohercegovačka književnost: epitafi, stećci, Povelja Kulina bana, *Ljetopis popa Dukljanina* – odlomci, Kliment Ohridski

Humanizam i renesansa: karakteristike, vrijeme, centri, predstavnici, vrste i djela, *Don Kihot* – izbor, *Dekameron* – izbor, *Pakao* – izbor, *Kanconijer* (sonet I i II), Marin Držić, *Dundo Maroje* – izbor

Barok: karakteristike, vrijeme, centri, predstavnici, vrste i djela, Ivan Gundulić – početak prvog pjevanja epa *Osman*.

Bošnjačka književnost osmanskog perioda: karakteristike, vrijeme, centri, predstavnici, vrste i djela, Derviš-paša Bajezidagić: *Gazel o Mostaru*, Muhamed Nerkesi: *Pjesma peru*, *Pismo*, prozna književnost na turskom jeziku, Mula Mustafa Bašeskija: *Ljetopis* (izbor)

Alhamijado književnost: karakteristike, vrijeme, centri, predstavnici, vrste i djela, Umihana Čuvidina: *Čamdži Mujo i lijepa Uma*

Hrvatska književna tradicija: Matija Divković: *Besjede* (izbor)

Prosvjetiteljstvo: karakteristike, vrijeme, centri, predstavnici, vrste i djela, Dositej Obradović (izbor)

3.2. Ishodi učenja

3.2.1. PRAVOPIS

3.2.1.1. Pokazuje vladanje pravilima standardne gramatike i njihovom primjenom pri pisanju.

3.2.1.2. Pokazuje vladanje pravopisnim pravilima i interpunkcijom.

3.2.2. JEZIK

3.2.2.1. Pokazuje vladanje pravilima standardne gramatike i njihovom primjenom pri pisanju.

3.2.3. TEORIJA KNJIŽEVNOSTI

3.2.3.1. Pažljivo čita tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citira konkretne tekstove u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.

3.2.3.2. Prepoznaje i objašnjava ključne ideje teksta i njihove razrade; rezimira ključne ideje na osnovu detalja koji ih dokazuju.

3.2.3.3. Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međuodnose u tekstu.

3.2.3.4. Tumači različita značenja riječi i izraza, osnovnih i prenesenih značenja iz teksta i utvrđuje kako izbor riječi utiče na značenje teksta.

3.2.3.5. Analizira strukturu tekstova uključujući i kako se određene rečenice, pasusi i veći dijelovi teksta (npr. dio, poglavlje, scena ili strofa) odnose jedni prema drugima i prema cjelini.

3.2.3.6. Utvrđi ili razjasni značenje višeznačnih riječi i izraza.

3.2.3.7. Razumije preneseno značenje riječi, veza između riječi i nijanse u značenjima riječi.

3.2.3.8. Nepriistrasno i stručno čita i razumije složene književne tekstove.

3.2.3.9. Određuje osnovna i prenesena značenja, te analizira različita značenja pri izboru riječi.

3.2.3.10. Analizira strukturu tekstova i odnos između rečenica, pasusa i većih dijelova teksta (npr. odlomak, poglavlje).

3.2.3.11. Prikazuje argument i konkretne tvrdnje u tekstu koristeći validna objašnjenja i relevantne dokaze.

3.2.3.12. Analizira poznate (obrađene) teme i tekstove, piše argumente u korist navedenih tvrdnji koristeći validna objašnjenja i relevantne argumente.

3.2.3.13. Nađe dokaze u književnim tekstovima u svrhu podrške analize, razmišljanja i istraživanja.

3.2.4. HISTORIJA KNJIŽEVNOSTI

3.2.4.1. Pažljivo čita tekst u cilju razumijevanja i donošenja logičkih zaključaka; citiranje konkretnih tekstova u svrhu argumentovanja zaključaka donesenih na temelju teksta.

3.2.4.2. Prepoznaje i objašnjava ključne ideje teksta i njihove razrade; rezimira ključne ideje na osnovu detalja koji ih dokazuju.

3.2.4.3. Analizira likove, događaje i ideje, te njihove međusobne odnose u tekstu.

3.2.4.4. Tumači različita značenja riječi i izraza, osnovnih i prenesenih značenja iz teksta i utvrđuje kako izbor riječi utiče na značenje teksta.

3.2.4.5. Razumije preneseno značenje riječi, veza između riječi i nijanse u značenjima riječi.

3.2.4.6. Analizira dva ili više tekstova koji obrađuju sličnu temu ili predmet zanimanja i upoređuje različite pristupe autora.

3.2.4.7. Nepriistrasno i stručno čita i razumije složene književne tekstove.

3.2.4.8. Prikazuje argument i konkretne tvrdnje u tekstu koristeći validna objašnjenja i relevantne dokaze.

3.2.4.9. Nađe dokaze u književnim tekstovima u svrhu podrške analize, razmišljanja i istraživanja.

3.3. Indikatori po nivoima

PREDMET BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST/ KOMUNIKACIJA
OBLAST

INDIKATORI

NIŽI

SREDNJI

VIŠI

PRAVOPIS

- Poznaje osnovna pravila o pisanju velikog i malog slova.
- Poznaje pravila o pisanju sastavljenog i rastavljenog pisanja riječi.
- Poznaje osnovna pravila o pisanju znakova interpunkcije.

- Prepoznaje pravilne i pogrešno napisane oblike riječi u vezi s pisanjem velikog i malog slova.
- Prepoznaje pravilne i pogrešno napisane oblike u vezi sa sastavljenim i rastavljenim pisanjem riječi. - Prepoznaje pravilne i pogrešno napisane oblike riječi u vezi s pisanjem znakova interpunkcije.

- Dosljedno primjenjuje pravila standardnog pisanja velikog slova.
- Dosljedno primjenjuje pravila o sastavljenom i rastavljenom pisanju riječi.
- Dosljedno primjenjuje pravila o pisanju znakova i interpunkcije.

	NIŽI	SREDNJI	VIŠI
JEZIK	<ul style="list-style-type: none"> - Definiira šta je jezik i navede koja je njegova funkcija. - Definiira, nabroji i razlikuje jezičke jedinice (fonem, morfem, riječ, sintagma, rečenica, tekst). - Navede akcenatske jedinice standardnog jezika, navede pravila standardne akcentuacije, prepoznaje akcente. - Navede gramatičke kategorije oblika riječi. - Prepoznaje pogrešno napisane/ upotrijebljene padežne i glagolske oblike. - Navede vrste riječi i prepoznaje zadata vrstu riječi. - Navede osnovicu standardnog bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika. - Nabroji dijalekte bosanskoga jezika. 	<ul style="list-style-type: none"> - Razumije jezičku strukturu i nauke koje se njome bave. - Navede primjere različitih jezičkih jedinica (fonem, morfem, riječ, sintagma, rečenica, tekst). - Otkriva naglašeni slog, njegove osobine (trajanje i visinu tona) - Razumije razlikovnu funkciju akcenta. - Primjenjuje pravila standardne gramatike pri pisanju. - Klasificira zadate riječi po značenju. - Otkrije gramatička značenja zadatah riječi. - Ispravlja pogrešno napisane glagolske oblike. - Reprodukuje svoje znanje o historijskom razvoju jezika. 	<ul style="list-style-type: none"> - Raščlanjuje i analizira veće jezičke jedinice. - Pravilno obilježi akcent u riječi i ispravlja pogrešno akcentovane riječi. - Preoblikuje tekst koristeći različita vremena i načine. - Primjenjuje specifična značenja padežnih oblika (sinonimija). - Poredi standardne i nestandardne oblike upotrebe jezika.

PREDMET BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK I
KNJIŽEVNOST/KOMUNIKACIJA

OBLAST

INDIKATORI

NIŽI

SREDNJI

VIŠI

TEORIJA KNJIŽEVNOSTI

<ul style="list-style-type: none"> - Navodi sličnosti i razlike između književnih rodova/ žanrova. - Prepoznaje temu(e) u književnom tekstu. - Izdvoji glavne i sporedne likove u tekstu - Identificira glavne ideje. - Prepoznaje stilske figure, aluziju, višesmislenost. - Pokazuje razumijevanje figurativnog jezika, odnosa između riječi i nijansi u značenju riječi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Otkrije osobine različitih vrsta tekstova i različitih žanrova. - Izdvaja tematsku rečenicu u paragrafima. - Koristi odabrane informacije da opiše likove u tekstu. - Utvrđuje dvije ili više tema ili centralnih ideja u tekstu i analizira njihovu razradu kroz tekst; daje objektivan sadržaj teksta. - Identificira dodatne/ sporedne ideje, višesmislenost/ dubinske ideje. - Komentariše mišljenja i stavove autora, opisuje aspekte autorovog stila. - Utvrđuje ili pojašnjava značenje riječi i fraza koje se koriste u tekstu, uključujući i preneseno i konotativno značenje. - Razumije preneseno značenje, međusobni odnos riječi i nijanse u značenjima riječi. - Tumači stilske figure (hiperbola, metafora, personifikacija, paradoks) u kontekstu i analizira njihovu ulogu u tekstu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Analizira formu, jezik i stil. - Izdvaja različite elemente različitih žanrova: osobine likova, situacije. - Odabire likove u tekstu i prosuđuje postupke likova. - Kritički analizira različite vrste tekstova; donosi zaključke. - Kritički analizira različite vrste tekstova. - Obrazlaže univerzalnost smisla književnog djela. - U pisanom obliku argumentuje i dokazuje tvrdnjama u analizi poznatih (obrađenih) tema ili tekstova, koristeći validno objašnjenje i relevantne i potrebne dokaze. - Tumači stilske figure (metonimija, paradoks, retoričko pitanje) u kontekstu i analizira njihovu ulogu u tekstu. - Analizira nijanse značenja riječi sličnog osnovnog značenja.
---	---	--

HISTORIJA KNJIŽEVNOSTI

NIŽI	SREDNJI	VIŠI
<ul style="list-style-type: none"> - Identificira informacije iz teksta u skladu sa zadatkom. - Prepoznaje temu u beletrističkom tekstu, naprimjer identificira svrhu. - Prepoznaje temu(e) u beletrističkom tekstu. - Poznaje nazive književnih pravaca i epoha i njihova bitna obilježja. 	<ul style="list-style-type: none"> - Izdvaja važne informacije iz teksta u skladu sa zadatkom. - Izdvaja tematsku rečenicu u paragrafima. - Koristi odabrane informacije da opiše likove u tekstu. - Utvrđuje dvije ili više tema ili centralnih ideja u tekstu i analizira njihovu razradu kroz tekst; daje objektivnan sadržaj teksta. - Upoređuje književne pravce i epohe (opća svojstva i poetičke norme). 	<ul style="list-style-type: none"> - Vrednuje informacije i donosi zaključke; iznosi svoje mišljenje. - Procjenjuje vrijednost teksta u modernom svijetu. - Odabire likove u tekstu / djelu i prosuđuje o postupcima likova. - Prihvata/ odbacuje ideje na temelju postavljenih argumenata (datih ili dogovorenih). - Razmatra problem iz današnje perspektive.

3.4. Struktura ispita/pitanja koji se odnose na predmet Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost/komunikacija u okviru mature

Tema/ područje	Znanje i razumijevanje	Primjena	Rješavanje problema	%
Pravopis 3	1	1	1	20%
Jezik 3	1	2		20%
Teorija književnosti 4	2	2		30%
Historija književnosti 4	2	1	1	30%
%	40%	40%	20%	100%
Broj zadataka	6	6	2	14

3.5. Primjeri zadataka za svaki nivo

1. PRAVOPIS

Niži nivo

1. Kako se pišu višestruki nazivi naseljenih mjesta?
  - A) samo se prvi član piše velikim slovom
  - B) svi članovi pišu se velikim slovom
  - C) velikim slovom pišu se svi članovi osim prijedloga i veznika
  - D) velikim slovom pišu se svi članovi bez obzira na to kojoj vrsti riječi pripadajuZaokruži tačan odgovor!

2. Gdje upotrebljavamo tačku kao interpunkcijski znak?
  - A) iza klauza unutar složene rečenice
  - B) na kraju upitne rečenice
  - C) na kraju izjavne rečenice
  - D) prilikom nabiranjaZaokruži tačan odgovor!

3. Prema pravilima o pisanju velikog i malog početnog slova tačno je napisano:
  - A) jadransko More, crno More, mrtvo More
  - B) jadransko more, crno more, mrtvo more
  - C) Jadransko more, Crno more, Mrtvo more
  - D) Jadransko More, Crno More, Mrtvo MoreZaokruži tačan odgovor!

4. U kojoj rečenici je pravilno napisan naziv institucije?
  - A) Učenik sam gimnazije Ismet Mujezinović.
  - B) Učenik sam Gimnazije „Ismet Mujezinović”.
  - C) Učenik sam Gimnazije Ismet Mujezinović.
  - D) Učenik sam „gimnazije Ismet Mujezinović”.Zaokruži tačan odgovor!

5. Prema pravilima o pisanju velikog i malog početnog slova tačno je napisano:
  - A) Sniježničko Jezero, Panonsko Jezero, Modračko jezero
  - B) Sniježničko jezero, Panonsko jezero, Modračko jezero
  - C) sniježničko jezero, panonsko jezero, modračko jezero
  - D) sniježničko Jezero, panonsko Jezero, modračko JezeroZaokruži tačan odgovor!

6. Koje vlastito ime nije napisano pravilno?
  - A) Žuta rijeka
  - B) Atlantski okean
  - C) Južno Kinesko more
  - D) Panonska nizijaZaokruži tačan odgovor!

7. Kako se pišu naslovi knjiga, poglavlja, odlomaka, časopisa, novina, zakona, filmova, likovnih i drugih umjetničkih djela?

- A) velikim slovom piše se prvi član i član koji se inače piše velikim slovom
  - B) svi članovi pišu se velikim slovom
  - C) velikim slovom pišu se svi članovi osim prijedloga i veznika
  - D) velikim slovom pišu se svi članovi bez obzira na to kojoj vrsti riječi pripadaju
- Zaokruži tačan odgovor!

8. Pravilno je napisano:

- A) Nedavno smo proslavili osmi Mart, međunarodni Dan žena.
  - B) Nedavno smo proslavili Osmi Mart, Međunarodni dan Žena.
  - C) Nedavno smo proslavili Osmi mart, Međunarodni dan žena.
  - D) Nedavno smo proslavili osmi mart, međunarodni dan žena.
- Zaokruži tačan odgovor!

9. Pravilno naveden upravni govor je:

- A) «Donesi mi malo cvijeća za vazuu», reče mi majka.
  - B) «Donesi mi malo cvijeća za vazuu», : reče mi majka.
  - C) Donesi mi malo cvijeća za vazuu: «reče mi majka».
  - D) «Donesi mi malo cvijeća za vazuu, reče mi majka».
- Zaokruži tačan odgovor!

10. U kojoj rečenici je pravilno napisan naziv institucije?

- A) Moja majka radi u Domu zdravlja „Dr. Mustafa Šehović“ u Tuzli.
- B) Moja majka radi u domu zdravlja „Dr. Mustafa Šehović“ u Tuzli.
- C) Moja majka radi u Domu Zdravlja „Dr. Mustafa Šehović“ u Tuzli.
- D) Moja majka radi u Domu zdravlja „dr. Mustafa Šehović“ u Tuzli.

Zaokruži tačan odgovor!

11. Odrična riječca *ne* uz glagole se piše odvojeno. Izuzetak su glagolski oblici:

- A) nemoj, neću, nemam
- B) nemogu, nisam, neznam
- C) nemoj, neznam, nemam
- D) neznam, nemam, neću

Zaokruži tačan odgovor!

12. Jedan niz riječi napisan je pravilno.

- A) nesreća, nemio, ne znam, neću, nevoljko
  - B) ne sreća, nemio, ne znam, neću, ne voljko
  - C) nesreća, nemio, neznam, neću, nevoljko
  - D) ne sreća, ne mio, neznam, neću, ne voljko
- Zaokruži tačan odgovor!

13. Koja tvrdnja za upotrebu tačke **nije** tačna?

- A) Tačka se stavlja na kraju izjavne rečenice.
- B) Tačka se stavlja iza rednih brojeva.
- C) Tačka se stavlja iza rimskih brojeva kojima je obilježen mjesec u datumima.
- D) Tačka se stavlja iza nekih skraćenica.

Zaokruži slovo ispred **netačne** tvrdnje!

14. Jedan niz riječi napisan je pravilno.

- A) vidjeo, cjev, dio, htjeo
- B) vidio, cio, dio, htio,
- C) vidijo, cijo, dijo, htio
- D) video, ceo, dijo, htijo

Zaokruži tačan odgovor!

15. Kako se pišu imena sazviježđa i nebeskih tijela?

- A) mala kola, halejeva kometa, saturn, mliječni put
- B) Mala kola, Halejeva kometa, Saturn, Mliječni put
- C) Veliki Medvjed, Halejeva Kometa, Saturn, Mliječni Put
- D) veliki Medvjed, halejeva Kometa, Saturn, mliječni Put

Zaokruži slovo ispred niza riječi koji je pravilno napisan!

16. Uz jedan glagol riječca *ne* napisana je **pogrešno**.

- A) ne čuh
- B) ne dostajati
- C) nestati (iščeznuti)
- D) ne pogledavši

Zaokruži slovo ispred **pogrešno** napisane riječi!

17. Kada se upotrebljava dvotačka?

- A) kada se izostavlja dio tuđeg teksta
- B) kad tekst koji slijedi sadrži objašnjenje ili zaključak teksta koji prethodi i ispred jedinica u nabranju
- C) ukoliko se iz teksta koji se prenosi izostavi jedna rečenica
- D) unutar odlomka između rečenica

Zaokruži tačan odgovor!

18. Kako se pišu članovi naziva država, kontinenta i naseljenih mjesta?

- A) svi članovi pišu se velikim slovom
- B) velikim slovom pišu se svi članovi osim prijedloga i veznika
- C) samo se prvi član piše velikim slovom
- D) velikim slovom pišu se svi članovi bez obzira na to kojoj vrsti riječi pripadaju

Zaokruži tačan odgovor!

19. U geografskih/zemljopisnih imena velikim početnim slovom pišu se:

- A) svi članovi
- B) samo prvi član
- C) samo prvi član ukoliko se ostali sami po sebi ne pišu velikim početnim slovom
- D) samo prvi član bez obzira na svojstvo ostalih članova

Zaokruži tačan odgovor!

20. Prema pravilima o pisanju velikog i malog početnog slova tačno je napisano:

- A) Aleja bosne srebrene, Trg heroja, Bulevar meše selimovića
- B) Aleja Bosne Srebrene, Trg Heroja, Bulevar Meše Selimovića
- C) Aleja Bosne srebrene, Trg heroja, Bulevar Meše Selimovića
- D) aleja Bosne srebrene, trg Heroja, bulevar Meše Selimovića

Zaokruži tačan odgovor!

21. U kojoj rečenici su pravilno obilježeni pravopisni znaci?
- A) Upisala se u Gimnaziju Meša Selimović u Tuzli školske 1998-99. godine.
  - B) Upisala se u gimnaziju „Meša Selimović“ u Tuzli, školske 1998/'99. godine.
  - C) Upisala se u Gimnaziju „Meša Selimović“ u Tuzli školske 1998/99. godine.
  - D) Upisala se u Gimnaziju „Meša Selimović“, u Tuzli, školske 1998.-'99. godine.
- Zaokruži tačan odgovor!
22. Kako se pišu prisvojni pridjevi izvedeni od vlastitih imena koji završavaju na *-ov* i *-ev*?
- A) Velikim slovom pišu se svi prisvojni pridjevi izvedeni od vlastitih imena koji završavaju na *-ov* i *-ev*
  - B) Velikim slovom pišu se samo pridjevi izvedeni od vlastitih imena koji završavaju na *-ov*
  - C) Velikim slovom pišu se samo pridjevi izvedeni od vlastitih imena koji završavaju na *-ev*
  - D) Svi pridjevi izvedeni od vlastitih imena koji završavaju na *-ov* i *-ev* pišu se malim slovom
- Zaokruži tačan odgovor!
23. Kako se pišu nazivi institucija?
- A) samo se prvi član i vlastita imena, ukoliko ih ima, pišu velikim slovom
  - B) svi članovi pišu se velikim slovom
  - C) velikim slovom pišu se svi članovi osim prijedloga i veznika
  - D) velikim slovom pišu se svi članovi bez obzira na to kojoj vrsti riječi pripadaju
- Zaokruži tačan odgovor!
24. Kako se piše riječca *ne* uz imenice, pridjeve i priloge?
- A) sastavljeno uz imenice, pridjeve i priloge
  - B) sastavljeno uz imenice, a odvojeno od pridjeva i priloga
  - C) sastavljeno uz imenice i uz pridjeve, a odvojeno od priloga
  - D) sastavljeno uz pridjeve, a odvojeno od imenica i od priloga
- Zaokruži tačan odgovor!

Srednji nivo

1. Jedan niz riječi **nije napisan** u skladu s pravilima pisanja riječce *ne*?
  - A) neznati, neznanje, nepoznat, negledajući, neću
  - B) ne znam, nevolja, nepodesan, nemoguće, nestajati
  - C) nisam, ne pogledavši, nesretna, nevoljko, nedostajati
  - D) ne bih, ne budem, ne znam, neobuzdan, nesretan

Zaokruži slovo ispred **pogrešno** napisanog niza riječi.
2. Prema pravilima pisanja višestanih brojeva pravilno napisan oblik broja 698 je:
  - A) šesto devedeset osam
  - B) šeststo devedeset osam
  - C) šeststodevedeset i osam
  - D) šesto devedesetosam

Zaokruži tačan odgovor!

3. Zaokruži slovo ispred **tačno** upotrijebljenog naziva institucije.
- A) Medicinski fakultet Univerziteta u Tuzli
  - B) medicinski fakultet univerziteta u Tuzli
  - C) Medecinski fakultet Univerziteta u Tuzli
  - D) Medicinski Fakultet Univerziteta u Tuzli
- Zaokruži tačan odgovor!
4. Jedan niz riječi **nije napisan** u skladu s pravilima pisanja riječce *ne* uz glagole.
- A) neću, nemam, nisam, nemoj
  - B) ne bismo, ne bih, ne budem, ne znam
  - C) nebismo, nebih, nebudem, nemogu
  - D) ne radim, ne čuh, ne imadoh, ne htjedoh
- Zaokruži slovo ispred **pogrešno** napisanog niza riječi.
5. Prema pravilima pisanja višestanih brojeva pravilno napisan oblik broja 60.679 je:
- A) šezdeset hiljada šesto sedamdeset devet
  - B) šezdesethiljada šeststosedamdesetdevet
  - C) šezdeset hiljada šeststo sedamdeset devet
  - D) šesdeset hiljada šesto sedamdeset i devet
- Zaokruži tačan odgovor!
6. Prema pravilima pisanja složenica i polusloženica pravilno je napisano:
- A) autoškola, radiostanica, fotoapararat
  - B) auto škola, radio stanica, foto aparat
  - C) auto-škola, radio-stanica, foto-aparat
  - D) Auto-Škola, Radio stanica, Foto aparat
- Zaokruži tačan odgovor!
7. Prema pravilima pisanja velikog i malog početnog slova tačno je napisano:
- A) Bosansko Petrovo selo, Novi grad, Sanski most, Stari most u Mostaru
  - B) Bosansko Petrovo Selo, Novi Grad, Sanski Most, Stari most u Mostaru
  - C) bosansko Petrovo Selo, novi Grad, sanski Most, stari Most u Mostaru
  - D) Bosansko petrovo selo, Novi grad, Sanski most, Stari most u Mostaru
- Zaokruži tačan odgovor!
8. Pravilno je upotrijebljen jedan naziv institucije:
- A) Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Tuzli
  - B) Prirodno-matematički fakultet univerziteta u Tuzli
  - C) Prirodnomatematički fakultet univerziteta u Tuzli
  - D) Prirodno-Matematički Fakultet Univerziteta u Tuzli
- Zaokruži tačan odgovor!
9. Pravilno je upotrijebljen jedan naziv institucije:
- A) Interna klinika Univerzitetsko-kliničkog centra Tuzla
  - B) Interna Klinika Univerzitetsko-Kliničkog centra Tuzla
  - C) interna klinika Univerzitetsko-kliničkog centra Tuzla
  - D) interna Klinika univerzitetsko-kliničkog centra Tuzla
- Zaokruži tačan odgovor!

10. Zaokruži slovo ispred tačno napisane rečenice:

A) Učenica sam prvog razreda frizerske škole u Javnoj ustanovi Mješovita srednja škola „Tuzla“.

B) Učenica sam prvog razreda Frizerske škole u Javnoj Ustanovi Mješovita srednja škola „Tuzla“.

C) Učenica sam prvog razreda frizerske škole u javnoj ustanovi Mješovita Srednja Škola „Tuzla“.

D) Učenica sam prvog razreda frizerske škole u Javnoj ustanovi mješovitoj srednjoj školi „Tuzla“.

Zaokruži tačan odgovor!

11. Jedan niz riječi **nije** napisan u skladu s pravilima pisanja riječce *ne* uz glagole.

A) nemoj, nisam, neću, nemam, ne gledajući

B) ne bih, ne čuh, ne mogu, ne pogledavši

C) nemogu, ne ću, nebismo, neznam

D) ne mogu, neću, ne bismo, ne vidjevši

Zaokruži slovo ispred **pogrešno** napisanog niza riječi!

12. Prema pravilima o pisanju višestanih brojeva pravilno napisan oblik broja 968 je:

A) devesto šezdeset osam

B) devetsto šezdeset osam

C) devetstošezdeset i osam

D) devetsto šesdeset i osam

Zaokruži tačan odgovor!

13. Koja skupina riječi **nije** napisana pravilno?

A) neznanje, nebriga, nesreća, nevolja

B) neznan, nesrećan, nemoguć, nepristojan

C) nemoguće, neprestano, nevoljko, nepristojno

D) negledajući, neznam, nemogu, nevidim, nenaspavan

Zaokruži slovo ispred **pogrešno** napisanog niza riječi.

14. Koji je oblik potencijala pravilno napisan?

A) bih išao, bi išao, bi išao, bismo išli, biste išli, bi išli

B) bi išao, bi išao, bi išao, bismo išli, biste išli, bi išli

C) bih išao, bi išao, bi išao, bi smo išli, bi ste išli, bi išli

D) bih išao, bi išao, bi išao, bih išli, bih išli, bi išli

Zaokruži tačan odgovor!

15. Jedna je riječ napisana pravilno.

A) najjužniji

B) posle

C) uvijek

D) dole

Zaokruži tačan odgovor!

16. Zaokruži **pogrešno** napisanu rečenicu!

- A) Vi sada pogledajte prijedloge pa ćemo zajedno odlučiti.
- B) Ti sada pogledaj te prijedloge pa ćemo zajedno odlučiti.
- C) Vi sada pogledaj te prijedloge pa ćemo zajedno odlučiti.
- D) Vi sada pogledajte te prijedloge pa ćemo zajedno odlučiti.

17. Koji je niz pojmova napisan pravilno?

- A) Bosanski pašaluk, Obala slonove kosti, Novo selo
  - B) bosanski pašaluk, Obala slonove kosti, Novo selo
  - C) Bosanski pašaluk, Obala Slonove Kosti, Novo Selo
  - D) Bosanski Pašaluk, Obala Slonove Kosti, Novo selo
- Zaokruži tačan odgovor!

18. Pravilno je napisano:

- A) mostarac, bišćanin, tuzlak, sarajlija
  - B) Mostarac, Bihaćanin, Tuzlak, Sarajlija
  - C) Mostarac, Bišćanin, Tuzlak, Sarajlija
  - D) mostarac, bihaćanin, tuzlak, sarajlija
- Zaokruži tačan odgovor!

19. U kojem su nizu riječi tačno napisani svi nazivi?

- A) Simin Han, Velika kladuša, Duboki potok, Brčanska malta
  - B) Simin han, Velika Kladuša, Duboki potok, Brčanska Malta
  - C) Simin Han, Velika Kladuša, Duboki Potok, Brčanska Malta
  - D) Simin Han, Velika kladuša, duboki Potok, brčanska Malta
- Zaokruži tačan odgovor!

20. Koji niz riječi **nije** napisan u skladu s pravopisnim pravilima?

- A) uraditi ćemo, ćeš napisati, moć ćeš, pisati ću
- B) pisat ćemo, uradit ćeš, moći ćeš, gledat ću
- C) gledat ćemo, napisat ćeš, uradit ću, doći će
- D) moći ćeš, doći ćemo, pisat ću, gledat ćete

Zaokruži slovo ispred **pogrešno** napisanog niza riječi!

21. Zaokruži slovo ispred pravilno napisanog broja 1/33!

- A) jednatridesttrećina
- B) jedna trideset trećina
- C) jedna tridesettrećina
- D) jedan kroz tridesettri

22. Zaokruži slovo ispred rečenice koja je napisana u skladu s pravilima pisanja velikog i malog početnog slova.

- A) Član sam fotografske sekcije Prve gimnazije u Sarajevu.
  - B) Član sam Fotografske sekcije Prve gimnazije u Sarajevu.
  - C) Član sam fotografske sekcije prve gimnazije u Sarajevu.
  - D) Član sam Fotografske sekcije prve Gimnazije u Sarajevu.
- Zaokruži tačan odgovor!

23. Dati su primjeri prenošenja riječi u novi red:

crno- bijeli	banja- lučki	srednjo- bosanski
-----------------	-----------------	----------------------

Kako bismo navedene riječi napisali u jednom redu?

- A) crnobijeli, banja-lučki, srednjobosanski
- B) crno-bijeli, banja-lučki, srednjobosanski
- C) crno-bijeli, banjalučki, srednjobosanski
- D) crnobijeli, banjalučki, srednjobosanski

Zaokruži tačan odgovor!

24. Jedan niz riječi napisan je u skladu s pravilima pisanja riječce *ne*?

- A) nemajući, ne pogledavši, ne hrđa, nećemo, ne slušajući, nevjerovanje
- B) nemajući, ne pogledavši, nehrđa, ne ćemo, ne slušajući, ne vjerovanje
- C) nemajući, nepogledavši, ne hrđa, nečujući, ne dostajati, nevoljko
- D) negledajući, ne budem, ne znam, neobuzdan, ne poznavši

Zaokruži tačan odgovor!

25. Jedna rečenica napisana je u skladu s pravilima o pisanju zareza.

- A) Ne mogu prijatelju jer gubim čast mir i još nešto više.
- B) Ne mogu, prijatelju, jer, gubim čast, mir i još nešto više.
- C) Ne mogu, prijatelju, jer gubim čast, mir i još nešto više.
- D) Ne mogu, prijatelju jer gubim čast mir i još nešto više.

Zaokruži tačan odgovor!

26. Date su rečenice. U jednoj od njih pravopisni znaci **nisu** obilježeni kako treba.

- A) Htio bih znati može li se to popraviti.
- B) Ne zna se ni ko pije ni ko plaća.
- C) Ua! Dolje laži.
- D) Zar i ti, sine Brute?!

Zaokruži slovo ispred **pogrešno** napisane rečenice!

27. Koji je naziv praznika pravilno napisan?

- A) nova godina, Kurban-bajram, ramazanski bajram, uskrs, vaskrs
- B) Praznik Rada, Kurban-Bajram, Ramazanski Bajram, Uskrs, Vaskrs
- C) Dan državnosti, kurban-Bajram, ramazanski Bajram, Uskrs,
- D) Praznik rada, Kurban-bajram, Ramazanski bajram, Uskrs, Vaskrs

Zaokruži tačan odgovor!

28. Koja je rečenica upravnog govora tačno napisana?

- A) „Nisam znala da i ti sve znaš“, šapnula je.“
- B) „Nisam znala, da i ti sve znaš“, šapnula je.“
- C) „Nisam znala da i ti sve znaš“, šapnula je.
- D) „Nisam znala da i ti sve znaš šapnula je.“

Zaokruži tačan odgovor!

29. Prema pravilima o pisanju velikog i malog početnog slova tačno je napisano:
 A) Tuzlanski kanton, Hercegovačko-neretvanski kanton, Srednjobosanski kanton
 B) tuzlanski kanton, hercegovačko-neretvanski kanton, srednjobosanski kanton
 C) Tuzlanski Kanton, Hercegovačko-Neretvanski Kanton, Srednjobosanski Kanton
 D) tuzlanski Kanton, hercegovačko neretvanski Kanton, srednjobosanski Kanton
 Zaokruži tačan odgovor!
30. Prema pravilima o pisanju složenica i polusloženica pravilno je napisano:
 A) bosansko-hercegovačka država
 B) bosankohercegovačka država
 C) bosansko hercegovačka država
 D) Bosansko-Hercegovačka država
 Zaokruži tačan odgovor!
31. Prema pravilima o sastavljenom i rastavljenom pisanju riječi, ispravno je napisano:
 A) fotoreporter, svijetloplav, rang-lista, asistent pripravnik
 B) foto-reporter, svijetloplav, rang-lista, asistent pripravnik
 C) fotoreporter, svijetlo-plav, ranglista, asistent-pripravnik
 D) foto reporter, svijetlo plav, rang lista, asistent pripravnik
 Zaokruži tačan odgovor!
32. Koji je naziv institucije tačno napisan?
 A) Odsjek za romanistiku filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu
 B) odsjek za romanistiku filozofskog fakulteta univerziteta u Sarajevu
 C) Odsjek za romanistiku Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu
 D) Odsjek za Romanistiku Filozofskog Fakulteta Univerziteta u Sarajevu
 Zaokruži tačan odgovor!
33. Koji je niz riječi napisan pravilno?
 A) ne davno, nablizu, manje-više, urijetko, polakše
 B) nedavno, na blizu, manje više, urijetko, polakše
 C) nedavno, nablizu, manje-više, u rijetko, po lakše
 D) nedavno, nablizu, manje-više, urijetko, polakše
 Zaokruži tačan odgovor!
34. Koja je rečenica pravilno napisana?
 A) Nemogu dozvoliti da budem neobrazovan i nenačitan.
 B) Ne mogu dozvoliti da budem ne obrazovan i ne načitan.
 C) Ne mogu dozvoliti da budem neobrazovan i ne načitan.
 D) Ne mogu dozvoliti da budem neobrazovan i nenačitan.
 Zaokruži tačan odgovor!
35. Koji od sljedećih primjera **nije** napisan pravilno?
 A) U Srebreniku, 23. 9. 2014.
 B) U Srebreniku, 23. IX 2014.
 C) Srebrenik, 23. 9. 2014.
 D) Srebrenik 23. IX. 2014.
 Zaokruži slovo ispred **netačno** napisanog primjera!

36. Koji je niz naziva država pravilno napisan?
- A) Savezna republika Njemačka, Sjedinjene američke države, Ujedinjeni emirati
  - B) Savezna Republika Njemačka, Sjedinjene Američke Države, Ujedinjeni Emirati
  - C) Savezna republika Njemačka, Sjedinjene Američke države, Ujedinjeni emirati
  - D) savezna republika njemačka, sjedinjene američke države, ujedinjeni emirati
- Zaokruži tačan odgovor!
37. Prema pravilima o pisanju naziva ulica pravilno je napisano:
- A) ulica Isa bega Isakovića, Sarajevska Ulica
  - B) ulica Isa-Bega Isakovića, sarajevska Ulica
  - C) Ulica Isa-bega Isakovića, Sarajevska ulica
  - D) Ulica Isa-Bega Isakovića, Ulica Sarajevska
- Zaokruži tačan odgovor!
38. Jedan niz riječi napisan je u skladu s pravilima pisanja riječice *ne*?
- A) ne znati, ne znanje, ne poznat, nevidjevši, ne koji, nečovjek
  - B) ne znam, nevolja, nepodesan, neuredan, nekoji, nečovjek
  - C) nisam, ne gledajući, nesretna, nevoljko, ne koji, ne čovjek
  - D) nebih, nebudem, ne znam, neobuzdan, nesretan
- Zaokruži tačan odgovor!
39. Zaokruži pravilno napisan skup riječi!
- A) vidila, želili, volile, prebolio, uspio, htio
  - B) vidjela, željeli, voljele, preboljeo, uspjeo, htjeo
  - C) vidjela, željeli, voljeli, prebolio, uspio, htio
  - D) vidila, želili, volili, preboljeo, uspjeo, htjeo

Viši nivo

1. Pažljivo pročitaj sljedeću rečenicu, koja je napisana u četiri oblika. Koja je od navedenih rečenica napisana pravilno?

Zaokruži slovo ispred tačno napisane rečenice.

- A) Prema posljednjim podacima Pedagoškog zavoda Tuzlanskog kantona učenici naše škole ostvarili su naj bolje rezultate na školskim, kantonalnim i državnim takmičenjima, čemu je naj više doprinijela učenica M. S. koja je na petoj Juniorskoj olimpijadi matematičara Bosne i Hercegovine osvojila zapaženo 3. mjesto.
- B) Prema posljednjim podacima Pedagoškog zavoda Tuzlanskog kantona učenici naše škole ostvarili su najbolje rezultate na školskim, kantonalnim i državnim takmičenjima, čemu je najviše doprinijela učenica M. S., koja je na Petoj juniorskoj olimpijadi matematičara Bosne i Hercegovine osvojila 3. mjesto.
- C) Prema poslednjim podacima Pedagoškog zavoda Tuzlanskog Kantona učenici naše škole ostvarili su najbolje rezultate na školskim, kantonalnim i državnim takmičenjima, čemu je najviše doprinijela učenica M. S. koja je na petoj juniorskoj olimpijadi matematičara Bosne i Hercegovine osvojila zapaženo 3 mjesto.
- D) Prema posljednjim podacima Pedagoškog Zavoda Tuzlanskog Kantona učenici naše škole ostvarili su najbolje rezultate na školskim, kantonalnim i državnim takmičenjima, čemu je najviše doprinijela učenica M. S., koja je na Petoj Juniorskoj Olimpijadi Matematičara Bosne i Hercegovine osvojila zapaženo 3. mjesto.

2. Koja je rečenica napisana pravilno?

- A) „Poštovani profesore“, upitaše đaci, „Možete li Vi uraditi prvi zadatak?“
- B) „Poštovani profesore“, upitaše đaci, „možete li vi uraditi prvi zadatak?“
- C) „Poštovani, profesore, upitaše đaci, možete li vi uraditi prvi zadatak?“
- D) „Poštovani profesore“, upitaše đaci, „možete li Vi uraditi prvi zadatak?“

3. Koja je rečenica pravilno napisana?

- A) *Derviš i smrt*, najpoznatije djelo tuzlaka Meše Selimovića roman je kojeg najčešće citiraju Bosanci i Hercegovci na internet-stranicama.
- B) *Derviš i smrt*, najpoznatije djelo Tuzlaka Meše Selimovića, roman je koji najčešće citiraju Bosanci i Hercegovci na internet-stranicama.
- C) *Derviš i smrt*, naj poznatije dijelo Tuzlaka Meše Selimovića, roman je kojeg najčešće citiraju Bosanci i Hercegovci na internet-stranicama.
- D) *Derviš i smrt*, najpoznatije djelo Tuzlaka Meše Selimovića, roman je koji najčešće citirajubosanci i hercegovci na internet-stranicama.

Zaokruži tačan odgovor!

4. Zaokruži slovo ispred pravilno napisane rečenice.

- A) Mi bi željeli posjetiti Zemaljski muzej u Sarajevu.
- B) Mi bismo željeli posjetiti Zemaljski muzej u Sarajevu.
- C) Mi bismo željeli posjetiti Zemaljski muzej u Sarajevu.
- D) Mi bi smo željeli posjetit Zemaljski muzej u Sarajevu.

5. Koja je rečenica napisana pravilno?

- A) Ako Svemogući Stvoritelj ukaže svoju milost Bošnjacima u Bosni i Hercegovini, Kurban-bajram ove godine ne će biti vrijeme za tugu mnogima porodicama, koje do sada nisu imale priliku prinijeti žrtvu Svevišnjem.
- B) Ako Svemogući Stvoritelj ukaže Svoju milost Bošnjacima u Bosni i Hercegovini, Kurban-bajram ove godine neće biti vrijeme za tugu mnogim porodicama koje do sada nisu imale priliku prinijeti žrtvu Svevišnjem.
- C) Ako svemogući stvoritelj ukaže svoju milost Bošnjacima u Bosni i Hercegovini, Kurban-bajram ove godine neće biti vrijeme za tugu mnogim porodicama, koje do sada nisu imale priliku prinijeti žrtvu svevišnjem.
- D) Ako Svemogući Stvoritelj ukaže Svoju milost bošnjacima u Bosni i Hercegovini, Kurban-Bajram ove godine neće biti vrijeme za tugu mnogim porodicama, koje do sada nisu imale priliku prinijeti žrtvu Svevišnjem.

6. Koja je rečenica pravilno napisana?

- A) Predstavnici instituta za jezik iz Sarajeva posjetili su nedavno narodnu i univerzitetsku biblioteku „Derviš Sušić“ u Tuzli s namjerom da u arhivi ove biblioteke pokušaju pronaći spise, koji sadrže podatke o jezičkim aktivnostima u doba bivše Jugoslavije.
- B) Predstavnici Instituta za jezik iz Sarajeva posjetili su nedavno Narodnu i univerzitetsku biblioteku „Derviš Sušić“ u Tuzli s namjerom da u arhivi ove biblioteke pokušaju pronaći spise koji sadrže podatke o jezičkim aktivnostima u doba bivše Jugoslavije.
- C) Predstavnici Instituta za jezik iz Sarajeva posjetili su ne davno Narodnu i univerzitetsku biblioteku Derviš Sušić u Tuzli s namjerom da u arhivi ove Biblioteke pokušaju pronaći spise, koji sadrže podatke o jezičkim aktivnostima u doba bivše Jugoslavije.
- D) Predstavnici Instituta za Jezik iz Sarajeva posjetili su nedavno Narodnu i univerzitetsku biblioteku Derviš Sušić u Tuzli s namjerom da u arhivi ove biblioteke pokušaju pronaći spise, koji sadrže podatke o jezičkim aktivnostima u doba Bivše Jugoslavije.

Zaokruži tačan odgovor!

7. Pažljivo pročitaj sljedeće rečenice! Koja je od navedenih varijanti napisana pravilno?

A) Dječak Enes Hodžić bio je učenik Javne Ustanove osnovne škole "Mejdan" u Tuzli. Tragično je stradao od neprijateljske granate 18. 11. 1994. godine. Granata je ispaljena s lokacije Biljeg, na Majevidi. O njemu je snimljen dokumentarni film "dječija svita" čiju režiju potpisuje njegov nastavnik Jusuf Jaganjac.

B) Dječak Enes Hodžić bio je učenik Javne ustanove Osnovna škola "Mejdan" u Tuzli. Tragično je stradao od neprijateljske granate 18. 11. 1994. godine. Granata je ispaljena s lokacije Biljeg, na Majevidi. O njemu je snimljen dokumentarni film "Dječija svita", čiju režiju potpisuje njegov nastavnik Jusuf Jaganjac.

C) Dječak Enes hodžić je bio učenik javne Ustanove osnovne škole "Mejdan" u Tuzli. Tragično je stradao od neprijateljske granate 18. 11. 1994. godine. Granata je ispaljena s lokacije Biljeg, na Majevidi. O njemu je snimljen dokumentarni film "dječija svita", čiju režiju potpisuje njegov nastavnik Jusuf Jaganjac.

D) Dječak Enes Hodžić je bio učenik Javne ustanove osnovna škola Mejdan u Tuzli. Tragično je stradao od neprijateljske granate 18. 11. 1994. godine. Granata je ispaljena s lokacije Biljeg, na majevidi. O njemu je snimljen dokumentarni film "dječija svita", čiju režiju potpisuje njegov nastavnik, Jusuf Jaganjac.

Zaokruži slovo ispred tačno napisanih rečenica!

8. Koja je rečenica napisana u skladu s pravopisnim pravilima?

A) "Sutra, dragi učenici, nema nastave", rekao je direktor, "ali vi ste obavezni doći u školu."

B) "Sutra, dragi učenici, nema nastave, rekao je direktor, ali vi ste obavezni doći u školu."

C) "Sutra, dragi učenici, nema nastave", rekao je direktor, „ali Vi ste obavezni doći u školu.“

D) "Sutra dragi učenici nema nastave", obratio se direktor učenicima "ali Vi ste obavezni doći u školu."

Zaokruži tačan odgovor!

9. Jedna rečenica **nije** napisana pravilno!

A) Nije dobio pozitivnu ocjenu iako je nešto znao o humanizmu i renesansi.

B) Krenuo je na dug put oko Atlanskog okeana.

C) Životinjski svijet u tom dijelu planete Zemlje vrlo je raznolik.

D) Taj prolaz odvaja Žuto more i Japansko more.

Zaokruži slovo ispred **pogrešno** napisane rečenice!

10. Zaokruži slovo ispred pravilno napisanog niza rečenica:

A) Dali znaš? Morao je da vikne nebili ih umirio. Mi pošli, kadli se on pojavi. Ona je to bolje obavila negoli sam se nadao. Nije stigao ni da predahne, akamoli da sa mnom popriča.

B) Da li znaš? Morao je da vikne ne bi li ih umirio. Mi pošli, kadli se on pojavi. Ona je to bolje obavila negoli sam se nadao. Nije stigao ni da predahne, a kamoli da sa mnom popriča.

C) Dali znaš? Morao je da vikne nebili ih umirio. Mi pošli, kadli se on pojavi. Ona je to bolje obavila negoli sam se nadao. Nije stigao ni da predahne, a kamoli da samnom popriča.

D) Dali znaš? Morao je da vikne nebili ih umirio. Mi pošli, kadli se on pojavi. Ona je to bolje obavila negoli sam se nadao. Nije stigao ni da predahne, a kamoli da sa mnom popriča.

11. Pažljivo pročitaj rečenicu koja je napisana u četiri oblika. Koja je od navedenih rečenica napisana pravilno?

A) Prije nego se pokupim i zauvijek napustim drevnu zemlju Afganistan i krenem u Perziju, hoću da odem u Gazni, grad koji je nekada bio najmoćniji, najprosvjećeniji i najsajjniji grad čitave Azije.

B) Prije nego se pokupim i zauvijek napustim drevnu zemlju Avganistan i krenem u Persiju hoću da odem u Gazni, grad koji je nekada bio naj moćnii, najprosvijećeniji i najsajjniji grad čitave Azie.

C) Prije nego se pokupim i zauvijek napustim drevnu zemlju Afganistan i krenem u Perziju, hoću da odem u Gazni, grad koji je nekada bio naj- moćniji, najprosvjećeni i najsajjniji grad čitave Azije.

D) Prije nego se pokupim i zauvijek napustim drevnu zemlju Afganistan i krenem u Persiju hoću da odem u Gazni, grad koji je nekada bijo naj moćnii, naj prosvijećeniji i najsajjniji grad čitave Azie.

Zaokruži tačan odgovor!

12. Kako koristimo navodnike i zareze kod pisanja upravnog govora?

A) Rekao je: „U 'Opisu mostarskog mosta od Medžazije' luk Staroga mosta upoređen je sa svodom vasione.“

B) Rekao je: „U 'Opisu mostarskog mosta od Medžazije' luk Staroga mosta upoređen je sa svodom vasione“.

C) Rekao je: „U Opisu mostarskog mosta od Medžazije luk Staroga mosta upoređen je sa „svodom vasione“.“

D) Rekao je: „U Opisu mostarskog mosta od Medžazije“ luk Staroga mosta upoređen je sa svodom vasione.“

Zaokruži tačan odgovor!

13. Jedan broj **pogrešno** je napisan slovima:

A) 620.241 – šesto dvadeset hiljada dvjesta četrdeset i jedan

B) 505 – petsto pet

C) 505 – pet stotina pet

D) 300. – tristo

Zaokruži slovo ispred **pogrešno** napisanog broja.

14. Jedna tvrdnja **nije** tačna:

A) sastavljeno se pišu superlativi pridjeva

B) rastavljeno se pišu pridjevi izvedeni od geografskih imena

C) sastavljeno se piše riječca *ne* uz priloge

D) rastavljeno se pišu zamjenice od riječci *ma*, *bilo* i *put*

Zaokruži slovo ispred **netačne** tvrdnje

15. Kada se upotrebljava crta?

A) umjesto brojki i slova

B) samo u nabranjanju

C) u svim navedenim primjerima, osim u rečenicama sa više zarez

D) u dijelovima teksta koji sadrže naknadno objašnjenje, označavanje pauze, odjeljivanje umetnutih dijelova rečenice, pri nizanju odsječaka teksta jednih ispod drugih umjesto brojki i slova i u upravnom govoru
Zaokruži tačan odgovor!

16. Pažljivo pročitaj četiri varijante istih rečenica! Koje su od navedenih rečenica napisane pravilno?

A) U našem školskom listu behar objavljen je rad naj bolje učenice iz trećeg razreda. Ona je učestvovala i na raznim takmičenjima, a prema nedavnim podacima pedagoškog zavoda Tuzlanskog kantona osvojila je zapaženo 2 mjesto na dvadesetšestom općinskom takmičenju iz matematike. Direktor i pedagog škole zahvalili su se svim učenicima koji su učestvovali na takmičenju, a učenici koja je postigla najbolje rezultate dodijelili posebne nagrade.

B) U našem školskom listu „Behar“ objavljen je rad najbolje učenice iz trećeg razreda. Ona je učestvovala i na raznim takmičenjima, a prema nedavnim podacima Pedagoškog zavoda Tuzlanskog kantona osvojila je zapaženo 2. mjesto na Dvadeset šestom općinskom takmičenju iz matematike. Direktor i pedagog škole zahvalili su svim učenicima koji su učestvovali na takmičenju, a učenici koja je postigla najbolje rezultate dodijelili posebne nagrade.

C) U našem školskom listu „Behar“ objavljen je rad naj bolje učenice iz trećeg razreda. Ona je učestvovala i na raznim takmičenjima, a prema ne davnim podacima Pedagoškog zavoda Tuzlanskog kantona osvojila je zapaženo 2. mjesto na 26. općinskom takmičenju iz matematike. Direktor i pedagog škole zahvalili su se svim učenicima koji su učestvovali na takmičenju, a učenici koja je postigla naj bolje rezultate dodjelili posebne nagrade.

D) U našem školskom listu behar objavljen je rad najbolje učenice iz trećeg razreda. Ona je učestvovala i na raznim takmičenjima, a prema ne davnim podacima Pedagoškog Zavoda Tuzlanskog Kantona osvojila je zapaženo 2 mjesto na XXVI. općinskom takmičenju iz matematike. Direktor i pedagog škole zahvalili su se svim učenicima, koji su učetvovali na takmičenju, a učenici, koja je postigla najbolje rezultate dodjelili posebne nagrade.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora!

17. Jedna rečenica napisana je pravilno!

A) Ivo Andrić dobitnik je nobelove nagrade za književnost, a česta tema njegovih djela su mostovi.

B) Ivo Andrić dobitnik je nobelove nagrade za književnost, a česta tema njegovi djela su Mostovi.

C) Ivo Andrić dobitnik je Nobelove nagrade za književnost, a česta tema njegovih djela su mostovi.

D) Ivo Andrić dobitnik je Nobelove nagrade za Književnost, a česta tema njegovih dijela su mostovi.

Zaokruži tačan odgovor!

18. Prema pravilima o pisanju velikog i malog slova tačno je napisan jedan niz naziva:

A) Prvi Svjetski Rat, Rusko-Japanski Rat, Francuska Revolucija, Bitka na Bedru

B) Vijeće sigurnosti Organizacije ujedinjenih naroda, Nastavničko vijeće Osnovne škole „Mehmedalija Mak Dizdar“, Zakon o srednjoj školi, Crnogorac

C) Evropska unija, Nogometni klub „Željezničar“, Amerikanac, Kršćanin, Musliman
D) Bog Allah, Jehova, boginja Aruru, Snješko Bijelić, Večernji List, Šetoaprilaska Nagrada Grada Sarajeva

Zaokruži tačan odgovor!

19. Kako pravilno koristimo pravopisne znake?

A) Zašto hodža jedeš sa pet prsta, upita ga.

Zato što nemam šest odgovori mu on.

B) „Zašto hodža jedeš sa pet prsta“, upita ga?

„Zato što nemam šest“ odgovori mu on.

C) „Zašto, hodža, jedeš sa pet prsta?“, upita ga.

„Zato što nemam šest“, odgovori mu hodža.

D) „Zašto, hodža, jedeš sa pet prsta?“, Upita ga.

„Zato što nemam šest“ Odgovori mu hodža.

Zaokruži tačan odgovor!

20. Pažljivo pročitaj sljedeću rečenicu, koja je napisana u četiri oblika. Koja je od navedenih rečenica napisana pravilno?

A) Ahmet Hromadžić (rođen 1923. u selu Bjelaj kod Bosankog petrovca), najveći pripovjedač bošnjačke dječije književnosti, napisao je, pored ostaloga, i sljedeća djela: *Patuljak vam priča, Patuljak iz Zaboravljene Zemlje, Okamenjeni vukovi, Zlatorun, Zelengor, Bistri potoci, Bijeli slavuj, Dječak jaše konja, Bijeli cvijet i Labudova poljana.*

B) Ahmet Hromadžić (rođen 1923. u selu Bjelaj, kod Bosankog Petrovca), najveći pripovjedač bošnjačke dječije književnosti, napisao je, pored ostaloga, i sljedeća djela: *Patuljak vam priča, Patuljak iz Zaboravljene Zemlje, Okamenjeni vukovi, Zlatorun, Zelengor, Bistri potoci, Bijeli slavuj, Dječak jaše konja, Bijeli cvijet i Labudova poljana.*

C) Ahmet Hromadžić (rođen 1923. u selu Bjelaj kod Bosankog Petrovca najveći pripovjedač Bošnjačke dječije književnosti, napisao je, pored ostaloga, i sljedeća djela: *Patuljak vam priča, Patuljak iz Zaboravljene Zemlje, Okamenjeni vukovi, Zlatorun, Zelengor, "Bistri potoci", Bijeli slavuj, Dječak jaše konja, Bijeli cvijet i Labudova poljana.*

D) Ahmet Hromadžić (rođen 1923. u selu Bjelaj kod Bosankog Petrovca), naj veći pripovijedač bošnjačke dječije književnosti, napisao je, pored ostaloga, i sledeća djela: *Patuljak vam priča, Patuljak iz zaboravljene zemlje, Okamenjeni vukovi, Zlatorun, Zelengor, Bistri potoci, Bijeli slavuj, Dječak jaše konja, Bijeli cvijet i Labudova poljana.*

Zaokruži tačan odgovor!

21. Pažljivo pročitaj rečenicu koja je napisana u četiri oblika. Koja je od navedenih varijanti rečenice napisana pravilno?

A) Prema posljednjim podacima Ministarstva za obrazovanje i nauku tuzlanskog kantona, broj učenika manji je za pesto pedeset pet u odnosu na prethodnu školsku godinu.

B) Prema posljednjim podacima Ministarstva za obrazovanje i nauku Tuzlanskog kantona, broj učenika manji je za petsto pedeset pet u odnosu na prethodnu školsku godinu.

C) Prema poslednjim podacima Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog Kantona, broj učenika je manji za petsto pedesetpet u odnosu na predhodnu školsku godinu.

D) Prema posljednjim podacima Ministarstva za obrazovanje i nauku tuzlanskog kantona, broj učenika manji je za petstopepet pet u odnosu na predhodnu školsku godinu.
Zaokruži tačan odgovor!

22. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora! Koja je rečenica pravilno napisana?

- A) Film Danisa Tanovića Ničija zemlja osvojio je Oskara 2001 godine.
- B) Film Danisa Tanovića Ničija Zemlja osvojio je Oskara 2001. godine.
- C) Film Danisa Tanovića Ničija zemlja osvojio je oskara 2001. godine.
- D) Film Danisa Tanovića „Ničija zemlja“ osvojio je Oskara 2001. godine.

Zaokruži tačan odgovor!

23. Jedan niz riječi napisan je pravilno.

- A) djetinstvo, suprostavljen, predsjednik, potpisati, sljedeći, prethodni
- B) ljudski, pretstava, potpredsjednik, predpostavka, usled, bogastvo
- C) bezvučni, bezsmrtan, učionica, prehrambeni, životne namjernice
- D) bezakonje, besciljan, odslušati, predškolski, hljepčić

Zaokruži tačan odgovor!

2. JEZIK

Niži nivo

1. Koliko dijalekata ima naš jezik?

- A) sedam
- B) tri
- C) dva
- D) pet

Zaokruži tačan odgovor!

2. Koje riječi mogu imati samo silazne akcente (duge i kratke)?

- A) imenice
- B) glagoli
- C) jednosložne riječi
- D) sve vrste riječi

Zaokruži tačan odgovor!

3. Zaokruži **netačnu** tvrdnju o raspodjeli akcenta u standardnom jeziku:

- A) Silazni akcenti mogu stajati samo na prvom slogu višesložne riječi
- B) Posljednji slog višesložne riječi može imati samo silazni akcent
- C) Nenaglašeni dugi slogovi mogu stajati samo iza naglašenih slogova
- D) Uzlazni akcenti mogu stajati na svim slogovima višesložne riječi osim na zadnjem

4. Skraćeni (enklitički) oblici prezenta pomoćnog glagola biti, oblika jesam, glase:

- A) jesam, jesi, jest, jesmo, jeste, jesu
- B) sam, si, je, smo, ste, su
- C) budem, budeš, bude, budemo, budete, budu
- D) ne postoje skraćeni oblici

Zaokruži tačan odgovor!

5. Jedan od navedenih glagolskih oblika je uljez, jer ne iskazuje glagolsku radnju u prošlosti:

- A) perfekt
  - B) prezent
  - C) imperfekt
  - D) pluskvamperfekt
- Zaokruži tačan odgovor!

6. Prvo slavensko pismo je:

- A) latinica
  - B) ćirilica
  - C) glagoljica
  - D) arebica
- Zaokruži tačan odgovor!

7. Kojim je pismom napisana Povelja Kulina bana?

- A) bosanskom ćirilicom / bosančicom
  - B) glagoljicom
  - C) arebicom
  - D) latinicom
- Zaokruži tačan odgovor!

8. Jedan od navedenih glagolskih oblika nije glagolsko vrijeme:

- A) imperfekt
  - B) imperativ
  - C) pluskvamperfekt
  - D) aorist
- Zaokruži tačan odgovor!

9. Nezavisni padeži su:

- A) nominativ i akuzativ
  - B) nominativ i vokativ
  - C) nominativ i lokativ
  - D) akuzativ i instrumental
- Zaokruži tačan odgovor!

10. Glagoli se:

- A) dekliniraju
  - B) kompariraju
  - C) konjugiraju
  - D) kongruiraju
- Zaokruži tačan odgovor!

11. Samoglasnici (vokali) u našem jeziku su:

- A) a, e, i, o, u
  - B) j, v, r, l, lj, m, n, nj
  - C) b, d, g, z, ž, dž, đ,
  - D) p, t, k, s, š, ć
- Zaokruži tačan odgovor!

12. Glagoli mogu biti:

- A) svršeni, nesvršeni
  - B) prelazni, neprelazni
  - C) gradivni, zbirni
  - D) učestali, povratni
- Zaokruži **pogrešan** odgovor!

13. Bosanski, hrvatski i srpski jezik spadaju u grupu:

- A) istočnoslavenskih jezika
  - B) zapadnoslavenskih jezika
  - C) južnoslavenskih jezika
  - D) sjevernoslavenskih jezika
- Zaokruži tačan odgovor!

14. Šta od ponuđenog nije akcenat?

- A) kratkosilazni
  - B) kratkouzlazni
  - C) dugosilazni
  - D) postsilazni
- Zaokruži tačan odgovor!

15. Imenice *trnje*, *grmlje*, *djeca* i *pilad* ubrajaju se u:

- A) zajedničke imenice
  - B) vlastite imenice
  - C) zbirne imenice
  - D) gradivne imenice
- Zaokruži tačan odgovor!

16. Kada je napisana Povelja Kulina bana?

- A) 1172. godine
  - B) 1190. godine
  - C) 1202. godine
  - D) 1189. godine
- Zaokruži tačan odgovor!

17. Prijedlozi su:

- A) trkom, sporo, tečno, sada
  - B) i, pa, ne, mada, iako, zbog
  - C) pred, pri, mimo, kod, na, u
  - D) žal, sud, nar, dar, par
- Zaokruži tačan odgovor!

18. Kako se zove morfem *škol* u riječi *predškolski*?

- A) korijenski
  - B) prefiksalni
  - C) sufiksalni
  - D) afiksalni
- Zaokruži tačan odgovor!

19. Najmanja jezička jedinica u jezičkoj strukturi nekog jezika je:

- A) morfem
- B) leksem
- C) fonem
- D) sintagma

Zaokruži tačan odgovor!

20. Koji niz sadrži sve organe koji učestvuju u stvaranju glasova?

- A) grkljan, glasnice, nepce s resicom, jezik, usne, tvrdo nepce, zubi, pluća, desni
- B) glasnice, nepce, jezik, zubi, pluća, desni, grkljan, usne, nepce s resicom, tvrdo nepce
- C) pluća, dušnik, grkljan, jezik, usne, zubi, desni, tvrdo nepce, mehko nepce, resica, glasne žice, nosna šupljina, ždrijelna šupljina
- D) grkljan, glasnice, nepce s resicom, jezik, usne, tvrdo nepce, zubi, pluća, desni

Zaokruži tačan odgovor!

21. Koji su suglasnici zvučni?

- A) k, č, c, g, ž, z
- B) l, v, r, lj
- C) b, d, g, đ, dž, ž, z
- D) p, t, k, č, ć, s, f, h, c

Zaokruži tačan odgovor!

22. Koji od navedenih glagolskih oblika **ne** iskazuje radnju u prošlom vremenu?

- A) aorist
- B) imperfekt
- C) futur I
- D) perfekt

Zaokruži tačan odgovor!

23. Zaokruži slovo ispred tačno navedene podjele riječi na vrste!

- A) promjenljive (imenice, zamjenice, glagoli), polupromjenljive (pridjevi, brojevi, prilozi), nepromjenljive (prijedlozi, veznici, uzvici, riječce)
- B) promjenljive (imenice, zamjenice, glagoli, pridjevi), polupromjenljive (brojevi, prilozi), nepromjenljive (prijedlozi, veznici, uzvici, riječce)
- C) promjenljive (imenice, zamjenice, pridjevi, glagoli), polupromjenljive (brojevi), nepromjenljive (prilozi, prijedlozi, veznici, uzvici, riječce)
- D) promjenljive (imenice, zamjenice, pridjevi, glagoli, prijedlozi), polupromjenljive (brojevi, prilozi), nepromjenljive (veznici, uzvici, riječce)

24. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koji su suglasnici zubni?

- A) v, f
- B) đ, č, ć, dž, lj, nj, ž, š
- C) d, t, c, z, s
- D) b, p, m

Zaokruži tačan odgovor!

25. Književni ili standardni jezik kao jedan od jezičkih idioma spada u:

- A) organske idiome i nastao je prirodno
  - B) neorganske idiome i nastao je svjesnim utjecajem čovjeka
  - C) idiom je najvišeg ranga i nastao je spontano
  - D) idiom je najnižeg ranga i nastao je u narodu
- Zaokruži tačan odgovor!

26. Morfem je:

- A) vrsta riječi
  - B) najmanja jezička jedinica koja ima značenje i može samostalno stajati
  - C) najmanja jezička jedinica koja ima značenje ali ne može samostalno stajati
  - D) najmanja jezička jedinica koja nema značenje
- Zaokruži tačan odgovor!

27. Deklinacija je skup oblika imenskih riječi koji podrazumijeva razlikovanje sljedećih gramatičkih kategorija:

- A) roda, padeža, lica
  - B) padeža, broja, načina
  - C) roda, broja, padeža
  - D) lica, vremena, načina
- Zaokruži tačan odgovor!

28. Suprotni veznici su:

- A) i, pa, te, ni, niti
  - B) a, ali, nego, već, no
  - C) ili, ili – ili
  - D) dok, kad, pošto, prije nego
- Zaokruži tačan odgovor!

29. U veznike spadaju riječi:

- A) i, pa, te, ni, niti, a, ali, nego
  - B) u, na, po, prema, ka, sa, iza
  - C) jučer, danas, sutra, malo, mnogo, ovdje, ondje
  - D) i, pa, te, u, na, sa, iz, od
- Zaokruži tačan odgovor!

30. Dopusni veznici su:

- A) iako, makar, premda, mada
  - B) a, ali, nego, već
  - C) čim, dok, kad, tek, prije nego što, nakon što
  - D) koji, čiji, kakav, koliki
- Zaokruži tačan odgovor!

31. Najmanja jezička jedinica koja nema značenje ali učestvuje u stvaranju razlike u značenju među riječima zove se:

- A) fonem
  - B) morfem
  - C) riječ
  - D) rečenica
- Zaokruži tačan odgovor!

32. Glagolski oblici koji označavaju radnju koja se desila u prošlosti su:

- A) imperativ i potencijal
  - B) imperativ i prezent
  - C) perfekt i aorist
  - D) perfekt i futur I
- Zaokruži tačan odgovor!

Srednji nivo

1. Jedna je tvrdnja **netačna**!

- A) Konjugacija je skup oblika kojima se označava vremenski tok u odnosu na trenutak govorenja
  - B) Dekliniraju se imenice, zamjenice, pridjevi i neki brojevi
  - C) U sistemu komparacije postoje tri stepena: pozitiv, komparativ i superlativ
  - D) Komparacijom / poređenjem ili stepenovanjem obuhvaćeni su svi pridjevi i svi prilozi
- Zaokruži slovo ispred **pogrešne** tvrdnje!

2. U rečenici *Padoh naglavačke* prepoznaj glagolsko vrijeme!

- A) prezent
- B) infinitiv
- C) aorist
- D) pluskvamperfekt

Zaokruži tačan odgovor!

3. Koja imenica nije konkretna?

- A) drvo
- B) polje
- C) more
- D) sreća

4. Kako glasi prvo lice jednine imperativa glagola *pjevati*?

- A) pjevao sam
  - B) pjevam
  - C) pjevat ću
  - D) nema oblika za prvo lice jednine
- Zaokruži tačan odgovor!

5. Prilozi su:

- A) kod, nad, po, iz, za
- B) tečno, brzo, dolje, nadohvat
- C) a, e, i, o, u
- D) i, pa, te, niti, ni

Zaokruži tačan odgovor!

6. Kako se pravilno piše superlativ pridjeva *jasan*?

- A) naj jasniji
- B) najasniji
- C) najjasniji
- D) jasniji

Zaokruži tačan odgovor!

7. U kojem se padežnom obliku nalazi označena imenica u datoj rečenici?

Ahmede, dođi i pomoz mi da napišem zadaću!

- A) u vokativu
- B) u genitivu
- C) u lokativu
- D) nominativu

Zaokruži tačan odgovor!

8. Imenice *pijesak, so, ulje, šećer* ubrajaju se u:

- A) apstraktne imenice
- B) gradivne imenice
- C) zbirne imenice
- D) vlastite imenice

Zaokruži tačan odgovor!

9. Prepoznaj korijen riječi u sljedećem nizu riječi:

domovina, domaći, domaćica; proputovati, putnik, putovanje

- A) dom i put
- B) dom i nik
- C) put i nik
- D) anje i ina

Zaokruži tačan odgovor!

10. U kojoj rečenici je upotrijebljen redni broj?

- A) U krađi je učestvovao i jedan maloljetnik, a ne samo on.
- B) Ona je na fotografiji ona druga zdesna.
- C) Svoju ljubav poklonila je drugom.
- D) I drugi su je voljeli kao i ja što sam.

Zaokruži tačan odgovor!

11. U sljedećim nizovima riječi napisani su glagoli, a u jednom nizu su samo oni glagoli koji označavaju prošlost.

- A) uradih, pjevam, trčim, pisali smo, raditi
- B) uradih, zapjevah, trčim, pisati, radeći
- C) uradivši, pjevajući, radit ću, trčeći, pišu
- D) uradih, zapjevah, gledah, trčao sam, pisali su

Zaokruži tačan odgovor!

12. Kako glasi dativ imenice Banja Luka?

Zaokruži tačan odgovor!

- A) Banja Luci
- B) Banja Luke
- C) Banja Luku
- D) Banjoj Luci

Zaokruži tačan odgovor!

13. U kojoj je riječi prisutan sufiks?

- A) potpis
- B) pročitati
- C) iščitati
- D) čitatelj

Zaokruži tačan odgovor

14. Jedna od navedenih sintagmi sadrži određeni pridjev:

- A) visok čovjek
- B) lijep čovjek
- C) naglašeni slog
- D) hrabar mladić

Zaokruži tačan odgovor!

15. Samo je jedan oblik imperfekta pravilan.

- A) bismo
- B) bijahu
- C) zapjevah
- D) htjedoh

Zaokruži tačan odgovor!

16. Jedna rečenica sadrži glagol u aoristu.

- A) Popeo sam se na sam vrh.
- B) Popeh se na sam vrh.
- C) Bio sam se popeo na sam vrh.
- D) Penjem se na sam vrh.

Zaokruži tačan odgovor!

17. Pored pridjeva nalaze se prvi i drugi stepen poredjenja (komparativ i superlativ). Jedna promjena nije pravilna?

- A) dobar – bolji – najbolji
- B) visok – visočiji – najvisočiji
- C) lijep – ljepši – najljepši
- D) sladak – slađi – najslađi

Zaokruži slovo ispred **netačne** promjene!

18. Kako glasi komparativ pridjeva *zao*?

- A) najgori
- B) lošiji
- C) gori
- D) najlošiji

Zaokruži tačan odgovor!

19. Jedan niz riječi čine glagolske imenice!

- A) čitati, pjevati, pisati, plivati
- B) znam, volim, vjerujem, sanjam
- C) san, ljubav, sreća, vrijeme
- D) čitanje, pjevanje, pisanje, plivanje

Zaokruži tačan odgovor!

20. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj je riječ *prijatelj* upotrijebljena u dativu!

- A) Sreo sam prijatelja.
- B) Krenuo sam prijatelju.
- C) Pričao mi je o prijatelju.
- D) Šetao sam s prijateljem.

Zaokruži tačan odgovor!

21. Zaokruži slovo ispred riječi s kratim akcentom!

- A) drug
- B) zlato
- C) blag
- D) mak

22. U rečenici *Adnan je trčao brzo, Adi brže, a Alisa najbrže* izvršena je komparacija jedne riječi. Ta se riječ ubraja u:

- A) imenice
- B) glagole
- C) pridjeve
- D) priloge

Zaokruži tačan odgovor!

23. U kojem je padežu istaknuta riječ u rečenici *Krenuo je **u grad** da kupi poklon.*

- A) akuzativu
- B) nominativu
- C) dativu
- D) vokativu

Zaokruži tačan odgovor!

24. U kojoj rečenici je riječ *kolač* upotrijebljena u akuzativu!

- A) Ana je pojela komadić kolača.
- B) Pojela sam kolač.
- C) Kolač je preliven čokoladom.
- D) Maja se raduje kolaču.

Zaokruži tačan odgovor!

25. Riječi: *noć, rad, most, moj* imaju:

- A) kratkosilazni akcent
- B) kratkouzlazni akcent
- C) dugosilazni akcent
- D) dugoulazni akcent

Zaokruži tačan odgovor!

26. U rečenici *Taj film gledao je veoma pažljivo* glagol *gledati* upotrijebljen je u:

- A) futuru I
- B) futuru II
- C) perfektu
- D) pluskvamperfektu

Zaokruži tačan odgovor!

27. Koji se oblik imenice *učenik* nalazi u akuzativu jednine?

- A) učenikom
- B) učenik
- C) učenika
- D) učeniku

Zaokruži tačan odgovor!

28. Zamjenica *ništa* u konstrukciji s prijedlogom *od* u genitivu ima oblik:
- A) od ništa
  - B) ni od čega
  - C) niodčega
  - D) ni od šta
- Zaokruži tačan odgovor!
29. Koja je vrsta riječi riječ *zamjenica*?
- A) zamjenica
  - B) pridjev
  - C) imenica
  - D) lična zamjenica
- Zaokruži tačan odgovor!
30. Zaokruži tačan odgovor ispred pravilno napisanog oblika aorista pomoćnog glagola *biti*!
- A) budem, budeš, bude; budemo, budete, budu
  - B) bijah, bijaše, bijaše; bijasmo, bijaste, bijahu
  - C) buđi; budimo, budite
  - D) bih, bi, bi, bismo, biste, biše
- Zaokruži tačan odgovor!
31. Zaokruži slovo ispred pravilno napisane rečenice:
- A) Ja vučem, a oni ne vuču.
  - B) Primaoc krvi je zahvalan davaocu.
  - C) Moj klub sad igra u drugoj lizi.
  - D) Tuku se, iako znaju da je tuča pogrešan način rješavanja problema.
- Zaokruži tačan odgovor!
32. Koji je slog naglašen u riječi *zaključati*?
- A) prvi
  - B) drugi
  - C) treći
  - D) četvrti
- Zaokruži tačan odgovor!
33. U kojoj je rečenici pogrešno upotrijebljen oblik zamjenice *koji*?
- A) Ugledao je psa kojeg je lani izgubio.
  - B) Hvala na poklonu kojeg si mi poslao.
  - C) Pročitao sam roman koji si mi preporučio.
  - D) Pripremila sam izvještaj koji ste tražili.
34. U jednoj rečenici pomoćni glagol *biti* napisan je pravilno.
- A) Mi bi pobijedili da smo dovoljno trenirali.
  - B) Mi bih pobijedili da smo dovoljno trenirali.
  - C) Mi bismo pobijedili da smo dovoljno trenirali.
  - D) Mi bi smo pobijedili da smo dovoljno trenirali.
- Zaokruži tačan odgovor!

35. Pokazne zamjenice su:

- A) ništa, nikakav, niko
  - B) ta, ovaj, onaj
  - C) mene, njega, nas
  - D) naš, njihov, njezin
- Zaokruži tačan odgovor!

Viši nivo

1. **Indonezija** je država jugoistočne Azije. U ponuđenoj rečenici pronađi akcenat označene riječi.

- A) kratkouzlazni akcenat na drugom slogu i kvantiteta na trećem slogu
  - B) dugosilazni akcenat na trećem slogu i kvantiteta na prvom slogu
  - C) kratkosilazni akcenat na drugom slogu i kvantiteta na četvrtom slogu
  - D) dugouzlazni akcenat na trećem slogu i kvantiteta na drugom slogu
- Zaokruži tačan odgovor!

2. Osnovno značenje aorista je:

- A) obilježavanje doživljene radnje koja je dugo trajala u prošlosti
  - B) obilježavanje radnje koja je izvršena u neposrednoj prošlosti i završila se prije trenutka govorenja
  - C) obilježavanje radnje koja se dešavala u prošlosti i završila u prošlosti
  - D) obilježavanje radnje koja se izvršila u prošlosti prije neke druge radnje
- Zaokruži tačan odgovor!

3. Pročitaj odlomak iz *Pjesme nad pjesmama*, Biblija

Zaručnik:
Lijepa si, prijateljice moja, kao Tirsa,
Krasna si kao Jeruzalem,
Strašna kao vojska pod zastavama...
Zaručnica:
Ja pripadam dragome svome

Koliko se puta u navedenim stihovima javljaju dvousnjeni (usnjeni, labijalni) suglasnici, a koliko puta zadnjonepčani suglasnici?

- A) dvousnjeni suglasnici 9 puta, zadnjonepčani suglasnici 10
  - B) dvousnjeni suglasnici 7 puta, zadnjonepčani suglasnici 11
  - C) dvousnjeni suglasnici 11 puta, zadnjonepčani suglasnici 7
  - D) dvousnjeni suglasnici 13 puta, zadnjonepčani suglasnici 5
- Zaokruži tačan odgovor!

4. Koji je niz riječi tačan?

- A) vrebavši, mislivši, dođoh
  - B) pišući, radeći, pomislivši
  - C) šecući, čujah, isplativši
  - D) žvakajući, pisajući, pomislih
- Zaokruži tačan odgovor!

5. Prepoznaj redosljed akcenata u riječima *kuća, žena, ljudi i glava!*
- A) kratkosilazni, kratkouzlazni, dugosilazni, dugouzlazni
  - B) kratkouzlazni, dugouzlazni, kratkosilazni, dugosilazni
  - C) dugouzlazni, kratkosilazni, kratkouzlazni, dugosilazni
  - D) dugosilazni, kratkouzlazni, kratkosilazni, dugouzlazni
- Zaokruži tačan odgovor!
6. Koji je od navedenih glagola prijelazni?
- A) pisati
  - B) svjetlucati se,
  - C) skakati
  - D) šutjeti
- Zaokruži tačan odgovor!
7. Koji je glagol u sljedećoj rečenici upotrijebljen u pasivu: *Oprala sam cipele i gledam jesu li dobro očišćene.*
- A) oprati
  - B) gledati
  - C) biti
  - D) očistiti
- Zaokruži tačan odgovor!
8. U kojoj je od navedenih rečenica pravilno upotrijebljen prijedlog *s*?
- A) Trgovao je s njemačkom robom.
  - B) Trgovao je s njemačkim trgovcem.
  - C) Otključao je s ključem.
  - D) Pisao je s olovkom.
- Zaokruži tačan odgovor!
9. Koje su riječi u sljedećoj rečenici prilozni?
Danas ćemo posjetiti drugaricu koja je jako tužna.
- A) danas, tužna
  - B) danas, posjetiti
  - C) danas, jako
  - D) jako, tužna
- Zaokruži tačan odgovor!
10. Proklitike su:
- A) ga, im, ih, je, li
  - B) ne, iz, i, uz, u
  - C) joj, ih, u, sa, mu
  - D) konj, prst, voz, crv
- Zaokruži tačan odgovor!
11. U kojoj je rečenici upotrijebljen načinski prilog?
- A) Živjeli su blizu.
  - B) Živjeli su tamo kratko.
  - C) Živjeli su složno.
  - D) Živjeli su složnim životom.
- Zaokruži tačan odgovor.

3. TEORIJA KNJIŽEVNOSTI

Niži nivo

1. Pročitaj odlomak je iz pjesme Frančeska Petrarke *Blažen bio*

*I blažena nek je moja prva patnja,
s kojom me bješe ljubav izmučila,
i luk i strijela što me oborila,
i rane što srcu mom postaše pratnja.*

*I blaženi nek su krici žudnje velje,
s kojima sam zvao ime čisto,
te obilne suze, uzdasi i želje.*

Koja je ovo vrsta lirske pjesme?

- A) misaona / reflektivna
  - B) rodoljubiva / patriotska
  - C) ljubavna pjesma
  - D) socijalna pjesma
- Zaokruži tačan odgovor!

2. Pažljivo pročitaj sljedeći tekst:

KREONT: Ti, dakle, ti što oči u tle upireš,
da l' tajiš ili djelo svoje priznaješ?

ANTIGONA: Učinih to, ne tajim, čin je ovo moj.

KREONT (stražaru): Ti slobodan si sad. (Antigoni:)

A ti mi reci kratko – neću govor dug –

Da l' znala si za nalog naređenja mog?

ANTIGONA: Dakako da sam znala. Svima bješe znan.

KREONT: Pa kako da se drznu i unatoč tom?

ANTIGONA: Jer nalog o kom zboriš ne proglašuje Zeus

nit Pravda, ukućanka svijeta podzemnog,

već oni drugi zakon daše ljudstvu svem.

Ja ne smatrah tvoj nalog tako svesilnim

da mogao bi smrtnik božji kršiti glas

što vječiti je iako nepisan.

Ne živi božja riječ od dana današnjeg

i nije tek od jučer, vječan joj je vijek

i niko ne zna otkad za nju znade svijet.

Pa stoga za bilo čiju obijest ne htjedoh

navući na se božji opravdani gnjev.

Navedeni stihovi su iz drame *Antigona*. Koja je ovo vrsta drame?

- A) komedija
- B) farsa
- C) tragikomedija
- D) tragedija

Zaokruži tačan odgovor!

3. Sonet je vrsta lirske pjesme sastavljena od četrnaest stihova. Petrarkin sonet je imao sljedeći raspored stihova:

- A) tri katrena i jedan distih
- B) dva katrena i dva terceta
- C) četiri terceta i jedan distih
- D) jednu kvintinu i tri terceta

Zaokruži tačan odgovor!

4. Šta **ne** pripada nauci/znanosti o književnosti?

- A) teorija književnosti
- B) historija književnosti
- C) jezik književnosti
- D) književna kritika

Zaokruži tačan odgovor!

5. Antička drama dijeli se na:

- A) satiru i kritiku
- B) ep i poemu
- C) tragediju i komediju
- D) romansu i baladu

Zaokruži tačan odgovor!

6. Antigona je žrtvovala život iz:

- A) ljubavi prema majci
- B) ljubavi prema bratu
- C) ljubavi prema sestri
- D) ljubavi prema domovini

Zaokruži tačan odgovor!

7. Sevdalinke su narodne lirske pjesme u kojima se pjeva o

- A) ljubavi sestre prema bratu
- B) ljubavi drage i dragog
- C) ljubavi brata prema sestri
- D) ljubavi prema roditeljima

Zaokruži tačan odgovor!

8. Narodna pjesma *Hasanaginica* je

- A) balada
- B) romansa
- C) ep
- D) poema

Zaokruži tačan odgovor!

9. Hiperbola je stilski figura kojom se neka pojava ili osjećanje:

- A) preuveličava
- B) uljepšava
- C) umanjuje
- D) zamjenjuje

Zaokruži tačan odgovor!

10. Katren je strofa od:

- A) tri stiha
- B) četiri stiha
- C) pet stihova
- D) dva stiha

Zaokruži tačan odgovor!

11. Asonanca je ponavljanje

- A) istih suglasnika u stihu
- B) istih samoglasnika u stihu
- C) riječi
- D) rečenica

Zaokruži tačan odgovor!

12. Fabula je:

- A) uvod u radnju djela
- B) slijed događaja u književnom djelu po principu onoga što se dalje zbilo
- C) opis likova u djelu
- D) ono što unutrašnji pripovjedač pripovijeda

Zaokruži tačan odgovor!

13. Kojoj književnoj vrsti pripada djelo *Dundo Maroje*?

- A) tragediji
- B) komediji
- C) noveli
- D) romanu

Zaokruži tačan odgovor!

14. Koja književna vrsta ne pripada usmenoj narodnoj književnosti?

- A) sevdalinka
- B) balada
- C) romansa
- D) roman

Zaokruži tačan odgovor!

16. Unutrašnji pripovjedač je:

- A) glavni lik u pripovijeci
- B) lik u pripovijeci koji pripovijeda
- C) sam autor
- D) svako čiji je dijalog prisutan u pripovijeci

Zaokruži tačan odgovor!

17. Stilska figura u kojoj se iste riječi ponavljaju na početku dvaju ili više stihova zove se:

- A) epifora
- B) simploka
- C) anafora
- D) anadiploza

Zaokruži tačan odgovor!

18. Pravilan redoslijed etapa dramske radnje je:
A) uvod, zaplet, vrhunac, peripetija, rasplet
B) uvod, zaplet, peripetija, vrhunac, rasplet
C) peripetija, uvod, zaplet, vrhunac, rasplet
D) uvod, zaplet, vrhunac, rasplet, peripetija
Zaokruži tačan odgovor!

19. Pročitaj odlomak iz antičkog perioda!

Tada se mjedi, ljudi i konja napuni cijelo
polje i sve je sjalo, pod nogama tutnjaše zemlja
kada su zajedno išli. A dva tad najbolja borca
u vojsku obadva zađu, pomamili se za borbom:
sin Anhisov Eneja i jošte divni Ahilej.
Strašni Anhisov sin na megdan iziđe prvi,
teški se tres'o mu šljem, na grudima nanijet mu bješe
oklop, a od mjedi kopljem u ruci je vitlao junak.
A s druge strane se diže Ahilej, Pelejev sinak,
poput grabežljiva lava, kad sabrani žele ga ljudi
ubit' – sav narod, a on se prezrenjem isprva stupa,
ali kada ga koji od gađanju vičnih lovaca
pogodi kopljem, on zine i sagne se, te mu na usta
izbije pjena, a srce u grudima mu smiono bije,
repom na obje strane ošibuje leđa i bedra
i sad podstiče sebe da borbu zametne s njima,
gore mu oči, a jarost na lovce ga vuče, ne bi l'
zaklao kojeg, il' sam u prvoj pogin'o gužvi:
tako Ahileja junačko gonjaše srce
da se ogleda tada u borbi s junakom Enejom.*

Koja je vrsta književnog djela navedeni odlomak?

- A) lirska pjesma
B) tragedija
C) ep
D) poema

Zaokruži tačan odgovor!

20. Od koliko novela se sastoji Bokačov *Dekameron*?

- A) deset
B) pedeset
C) sto
D) hiljadu

Zaokruži tačan odgovor!

21. Odisej se poslije dugogodišnjih izbivanja vraća na svoj otok, gdje ga čeka vjerna žena:

- A) Kalipso
B) Demetra
C) Helena
D) Penelopa

Zaokruži tačan odgovor!

22. U baladi *Hasanaginica* imotski kadija je Hasanaginicin:

- A) prosac
- B) muž
- C) brat
- D) otac

Zaokruži tačan odgovor!

23. Balada *Hasanaginica* prevedena je na mnoge jezike, a u našoj književnosti zauzima značajno mjesto. *Hasanaginica* je pogođena muževljevom odlukom. U kojim stihovima se govori o toj odluci?

A) *Što se bjeli u gori zelenoj?
Al' su snijezi, al' su labudovi?*

B) *Oblazi ga mati i sestrice,
a ljubovca od stida ne mogla.*

C) *Ne čekaj me u dvoru bjelomu,
ni u dvoru ni u rodu momu!*

D) *Bogom brate, svatov' starišina,
Ustavi mi konje uza dvora,*

Zaokruži tačan odgovor!

24. Romansa je:

- A) epska pjesma
- B) lirsko-epska pjesma
- C) lirski pjesma
- D) pjesma u prozi

Zaokruži tačan odgovor!

25. Stih od šest stopa kojim je ispjevana *Ilijada* zove se:

- A) heksagram
- B) aleksandrinac
- C) heksastilon
- D) heksametar

Zaokruži tačan odgovor!

26. Stilska figura koja označava neki konkretan pojam koji, po konvenciji ili asocijaciji, upućuje na nešto drugo, nešto što ima neko šire značenje naziva se:

- A) metafora
- B) simbol
- C) znak
- D) poređenje

Zaokruži tačan odgovor!

27. Katarza je:

- A) očišćenje od nagomilanih emocija
- B) dio dramske radnje
- C) tragična ironija
- D) objašnjenje za scensku realizaciju teksta

Zaokruži tačan odgovor!

28. Pročitaj odlomak iz pjesme Frančeska Petrarke *Blažen bio!*

*I blažena nek je moja prva patnja,
S kojom me bješe ljubav izmučila,
I luk i strijela što me oborila,
I rane što srcu mom postaše patnja.*

*I blaženi nek su krici žudnje velje,
S kojima sam zvao ime čisto,
Te obilne suze, uzdasi i želje.*

Kojem književnom rodu pripada pjesma?

- A) lirskom
- B) epskom
- C) dramskom
- D) dokumentarnom

Zaokruži tačan odgovor!

29. Jedna tvrdnja o usmenoj narodnoj književnosti **nije** tačna.

- A) Bajke, basne i anegdote vrste su usmene narodne priče.
- B) Nasrudin-hodža je lik iz šaljive narodne priče.
- C) Obični ljudi iz naroda koji se bore za pravdu ne mogu se oduprijeti zlim i moćnim silama u bajkama.
- D) Anegdota je kratka duhovita priča o nekoj poznatoj ličnosti ili događaju.

Zaokruži **netačnu** tvrdnju.

30. *Antigona* je klasično djelo starogrčke dramske umjetnosti. Koji se lik **ne** pojavljuje u drami?

- A) Ismena
- B) Edip
- C) Antigona
- D) Kreont

Zaokruži tačan odgovor!

31. Kao i kod drugih naroda naša usmena epska pjesma nastajala je i živjela kao neka vrsta kolektivnog sjećanja na ličnosti i događaje iz prošlosti. Pronađi uljeza među karakteristikama naše usmene epske pjesme!

- A) idealizacija prošlosti
- B) narodni pjevači sami su prenosili ili stvarali pjesme
- C) usmena balada je tipična epska pjesma
- D) epske formule omogućavaju da se uz pomoć usvojenih postupaka brzo i lako obrađuju nove teme i nove fabule

Zaokruži tačan odgovor!

32. Šta **ne** čini strukturu drame kao književnog roda:

- A) dijalog
- B) likovi
- C) pripovjedač
- D) radnja

Zaokruži tačan odgovor!

33. Karakterističan epski stih kod naših epskih pjevača bio je epski:

- A) deseterac
- B) jedanaesterac
- C) dvanaesterac
- D) šesnaesterac

Zaokruži tačan odgovor!

34. Prozni epski žanrovi su:

- A) epska pjesma i ep
- B) lirska pjesma i poema
- C) komedija i tragedija
- D) novela i pripovijetka

Zaokruži tačan odgovor!

35. Koliko se djece spominje u baladi *Hasanaginica*?

- A) troje
- B) petero
- C) šestero
- D) četvero

Zaokruži tačan odgovor!

36. Šta nije odlika dramske radnje?

- A) neizvjesnost
- B) sukob
- C) napetost
- D) monotonija

Zaokruži tačan odgovor!

37. Koja je tvrdnja tačna?

- A) Balada je lirsko-epska pjesma koja ima tragičan kraj.
- B) Balada je lirska pjesma koja ima tragičan kraj.
- C) Balada je epska pjesma koja ima tragičan kraj.
- D) Balada je lirsko-epska pjesma koja ima sretan kraj.

Zaokruži tačan odgovor!

38. Koji je motiv prisutan u stihovima:

„S dvije kule velika ćuprija
Pružila se preko rijeke čarne
Te sa svojim velebnijem lukom
Pričinja se poput duge šarne.“

- A) misaoni
- B) deskriptivni
- C) ljubavni
- D) socijalni

39. Zaokruži tačan odgovor!

Danteova *Božanstvena komedija* sastoji se iz:

- A) dva dijela
- B) tri dijela
- C) sedam dijelova
- D) devet dijelova

40. Pročitaj sljedeće kratke odlomke iz usmene narodne priče. Jedan odlomak sadrži karakterističan motiv po kojem se bajka razlikuje od ostalih vrsta narodne priče:

- A) „Ono ti je bio neki carević. Carević ko carević, nije ti znao šta je muka i nevolja, nego je uvijek živio u izobilju.“
- B) „Momče, bježi otalen, jazuk je da tako mlad zaglaviš. Moj je muž div, pa ako dođe, pojest će te.“
- C) „Bijaše jedan car i imadaše tri sina i tri ćerke. Kad ga već starost obuzme, dođe vrijeme da umre.“
- D) „Poinatio se i plahu kavgu zakuhao Nasredin negdje u mehani. Došle zaptije da ga u vreću metnu i u more bace.“

Zaokruži tačan odgovor!

41. *Dekameron* Đovanija Bokača je zbirka:

- A) bajki
- B) tragedija
- C) pjesama
- D) novela

Zaokruži tačan odgovor!

42. Koji lik **nije** iz djela *Ilijada*?

- A) Beatriča
- B) Ahilej
- C) Helena
- D) Hektor

Zaokruži tačan odgovor!

43. Šta je sevdalinka?

- A) usmena lirska pjesma koja pjeva o ljubavnoj čežnji
- B) umjetnička lirska pjesma koja pjeva o ljubavnoj čežnji
- C) lirska pjesma s tragičnim završetkom
- D) epska pjesma koja pjeva o tragičnoj ljubavi

Zaokruži **tačan** odgovor!

44. Laert je bio:

- A) Hamletov stric
- B) Hamletov ljubavni suparnik
- C) Hamletov prijatelj koji će ga izazvati na dvoboj
- D) Hamletov sin

Zaokruži tačan odgovor!

45. Pročitaj sljedeće stihove i odgovori na pitanja iza teksta:

Knjigu piše paša Ali-paša:

„Lijepa Maro, bi li pošla za me?“

S Bišća Mara njemu poručuje:

„Da me prosiš, ne bih pošla za te,

Da s; oženiš bih se otrovala!“

Jedna tvrdnja **nije** tačna.

- A) Ali-paša se želi oženiti lijepom Marom
- B) U pjesmi se govori o nemogućoj ljubavi
- C) Lijepa Mara čezne za Ali-pašom
- D) Lijepa Mara mrzi Ali-pašu

Zaokruži **netačnu** tvrdnju!

46. Kojem književnom rodu pripadaju djela *Ilijada* i *Odiseja*, *Pakao* i *Dekameron*?

- A) lirskom
- B) epskom
- C) lirsko-epskom
- D) dramskom

Zaokruži tačan odgovor!

47. Osnovno načelo klasicizma u književnosti bilo je:

- A) originalnost
- B) oponašanje (uzora)
- C) autentičnost
- D) izvornost

Zaokruži tačan odgovor!

Srednji nivo

1. Pročitaj stihove lirske narodne pjesme *Dva su cvijeta u bostanu rasla* i odgovori na pitanja!

*Dva cvijeta u bostanu rasla,
plavi zumbul i zelena kada.
Plavi zumbul ode na Doljane,
osta kada u bostanu sama.*

*Poručuje zumbul sa Doljana:
„Dušo moja, u bostanu kado,
kako ti je u bostanu samoj?“*

*Poručuje iz bostana kada:
„Što je nebo, da je list hartije,
što je gora da su kalemovi,
što je more, da je crn murećef,
pa da pišem tri godine dana,
ne bi mogla ispisati jada!“*

Osnovni motiv u ovoj pjesmi je:

- A) ljepota cvijeća
- B) buđenje proljeća
- C) čežnja za voljenim bićem
- D) ljepota bostana (vrta)

Zaokruži tačan odgovor!

2. Dati su stihovi pjesme Frančeska Petrarke:

*Blažen bio dan, mjesec i doba,
Godina i mjesto i predjel i vrijeme,
Kad su moje usne zadrhtale nijeme,
A njene me oči svezale ko roba.*

*I blažena nek je moja prva patnja,
S kojom me bješe ljubav izmučila,
I luk i strijela što me oborila,
I rane što srcu mom postaše pratnja.*

Koje su misli i osjećanja izraženi u navedenim stihovima?

- A) bezizlaznost, pesimizam
- B) ljubav, patnja, bol, zahvalnost
- C) ljubav, sreća, radost, ushićenost
- D) tuga, žalost

Zaokruži tačan odgovor!

3. Pročitaj sljedeće stihove i odgovori na pitanja iza teksta:

*Knjigu piše paša Ali-paša:
„L'jepa Maro, bi li pošla za me?“
S Bišća Mara njemu poručuje:
„Da me prosiš, ne bih pošla za te,
Da s' oženiš bih se otrovala!“*

Kojim stihom je ispjevana ova pjesma?

- A) osmercem
- B) desetercem
- C) jedanaestercem
- D) devetercem

Zaokruži tačan odgovor?

4. Pažljivo pročitaj sljedeći tekst:

*KREONT: Ti, dakle, ti što oči u tle upireš,
da l' tajiš ili djelo svoje priznaješ?
ANTIGONA: Učinih to, ne tajim, čin je ovo moj.
KREONT (stražaru): Ti slobodan si sad. (Antigoni:)
A ti mi reci kratko - neću govor dug –
Da l' znala si za nalog naređenja mog?
ANTIGONA: Dakako da sam znala. Svima bješe znan.
KREONT: Pa kako da se drznu i unatoč tom?
ANTIGONA: Jer nalog o kom zboriš ne proglasi Zeus
nit Pravda, ukućanka svijeta podzemnog,
već oni drugi zakon daše ljudstvu svem.*

*Ja ne smatrah tvoj nalog tako svesilnim
da mogao bi smrtnik božji kršit glas
što vječit je iako nepisan.
Ne živi božja riječ od dana današnjeg
i nije tek od jučer, vječan joj je vijek
i niko ne zna otkad za nju znade svijet.
Pa stoga za bilo čiju obijest ne htjedoh
navući na se božji opravdani gnjev.*

Antigona priznaje Kreontu šta je uradila. Iz njenih riječi možemo zaključiti da je:

- A. hrabra, religiozna i moralna žena
- B. uplašena, nemoćna i zabrinuta žena
- C. tužna, razočarana i naivna žena
- D. osvetoljubiva i zla žena

Zaokruži tačan odgovor!

5. Pažljivo pročitaj sljedeći tekst?

KREONT (stražaru): Ti slobodan si sad. (Antigoni:)

*A ti mi reci kratko – neću govor dug –
Da l' znala si za nalog naređenja mog?*

ANTIGONA: Dakako da sam znala. Svima bješe znan.

KREONT: Pa kako da se drznu i unatoč tom?

ANTIGONA: Jer nalog o kom zboriš ne proglasi Zeus

*nit Pravda, ukućanka svijeta podzemnog,
već oni drugi zakon daše ljudstvu svem.*

*Ja ne smatrah tvoj nalog tako svesilnim
da mogao bi smrtnik božji kršit glas
što vječit je iako nepisan.*

*Ne živi božja riječ od dana današnjeg
i nije tek od jučer, vječan joj je vijek
i niko ne zna otkad za nju znade svijet.*

*Pa stoga za bilo čiju obijest ne htjedoh
navući na se božji opravdani gnjev.*

Kakvog vladara predstavlja Kreont?

- A) pravednog vladara
- B) bogoboječnog vladara
- C) apsolutističkog vladara
- D) vizionarskog vladara

Zaokruži tačan odgovor!

6. U epskoj narodnoj pjesmi pjeva se o:

- A) junačkim događajima
- B) sukobima unutar patrijarhalne porodice
- C) ljubavi
- D) fantastičnim događajima

Zaokruži tačan odgovor!

7. Metonimija je stilska figura kojom se:

- A) ljudske osobine pridaju neživom
- B) osnovno značenje neke riječi prenosi na neki drugi pojam na osnovu sličnosti
- C) zamjenjuju pojmovi na osnovu njihove bliskosti ili logičke veze
- D) neočekivano povezuju prividno protivrječne stvari, čime se ukazuje na neku istinu

Zaokruži tačan odgovor!

2. U epskoj narodnoj pjesmi *Budalina Tale dolazi u Liku* **istaknuti su** dijelovi pjesme.

**Redna čaša na okolo hoda,
Dođe čaša Bunićanin-Muji,
A on čašu pruži nalivenu:
„Eto t', brate, čaše od meneka!“**

Uze momak, pa je iskapio:
„Fala tebi, novi pobratime,
A na daru i poštenju tvome!“

Niko više ne da golotinji.

**Redna čaša na okolo hoda,
opet dođe Bunićanin-Muji,
Opet daje čašu nalivenu:
„Eto t', brate, čaše od meneka!“**

Popi čašu, pa mu je povrati:
„Fala tebi, novi pobratime!“
Turci piju, grohotom se smiju.

**Redna čaša na okolo hoda,
Jope dođe Bunićanin-Muji,
Jope daje čašu nalivenu:
„Dede, brate, turska golotinjo!“**

Uze momak, i treću popio:
„Fala tebi, novi pobratime,
A na daru i poštenju tvome!“

Kako se zove ova pojava u epskoj narodnoj poeziji?

- A) okamenjeni epiteti
- B) slavenska antiteza
- C) epsko ponavljanje
- D) dramska (dijaloška) retardacija

Zaokruži tačan odgovor!

3. Dat je odlomak iz *Epa o Gilgamešu*. U njemu Gilgameš razgovara sa sjenom svog prijatelja Enkidua.

*Gilgameš otvori usta i reče:
„Govori, prijatelju moj,
govori, prijatelju moj!
Objavi mi sada zakon zemlje
koju si vidio!“*

*„Ja ti to ne mogu reći, prijatelju,
ja ti to ne mogu reći.
Ako bih ti otkrio zakon zemlje koju sam vidio,
ti bi sjeo i zaplakao.”
„Pa hoću da sjednem i da plačem dovijeka!”*

Šta Gilgameš želi saznati od Enkidua?

- A) kakvo je stanje u zemlji u koju je otišao kao špijun i koju planiraju pokoriti
  - B) tajnu zagrobnog života i smrti
  - C) da li je u drugoj zemlji bolje nego u njegovom kraljevstvu
  - D) kako da otkrije svoju ljudsku stranu
- Zaokruži tačan odgovor!

4. Koje su stilske figure prisutne u stihovima Derviš-paše Bajezidagića?

*S dvije kule velika ćuprija
Pružila se preko rijeke čarne,
Te sa svojim velebnijem lukom
Pričinja se poput duge šarne.*

- A) kontrast i poređenje
- B) epiteti i poređenje
- C) onomatopeja i simbol
- D) onomatopeja i poređenje

11. U jednom nizu književnih vrsta nalazi se uljez?

- A) roman, pripovijetka, ep, metafora
  - B) roman, pripovijetka, novela, crtica
  - C) komedija, tragedija, monodrama, jednočinka
  - D) himna, oda, rodoljubiva pjesma, misaona pjesma
- Zaokruži slovo ispred niza s uljezom!

12. Pročitaj odlomak iz pjesme *Budalina Tale dolazi u Liku*.

*Taj je momak vrlo ogolio,
Na njem ništa od odila nije.
Kad dojaha njima na poljane,
Međer jaše dorušu kobilu,
Na njoj sedlo od orahovine,
A kolani od kore lipove...*

Koja je ovo vrsta pjesme ?

- A) sevdalinka
  - B) epska narodna pjesma
  - C) elegija
  - D) socijalna pjesma
- Zaokruži tačan odgovor!

13. Pročitaj odlomak iz narodne pjesme *Hasanaginica*.

*Šta se bijeli u gori zelenoj?
Al su snijezi, al su labudovi?
Da su snijezi već bi okopnili,
labudovi već bi poletjeli;
nit su snijezi nit su labudovi,
nego šator age Hasan age:
on boluje u ranami ljutim.
Oblazi ga mater i sestrice,
a ljubovca od stida ne mogla.*

Koju stilsku figuru prepoznaješ u navedenim stihovima?

- A) metonimija
- B) simbol
- C) slavenska antiteza
- D) paradoks

Zaokruži tačan odgovor!

14. Kreont i Antigona stoje jedno nasuprot drugom u nepomirljivoj suprotnosti. Tokom razgovora s Kreontom Antigona izriče u ime čega se bori i čemu teži. Koju repliku **ne** **izgovara** Antigona?

- A) *I mrtvog dušmanina mrzim srcem svim.*
- B) *Ne mržnju, nego ljubav ište život moj.*
- C) *A ja za ljubav samo na taj dodoh svijet.*
- D) *A ipak isti zakon za sve traži Had.*

Zaokruži tačan odgovor.

15. Kojim osjećajem je ispunjen rastanak Hektora i Andromahe u *Ilijadi*?

- A) osjećajem straha
- B) osjećajem krivice
- C) osjećajem sreće
- D) osjećajem ljutnje

Zaokruži tačan odgovor!

16. O kakvim se događajima govori u narodnoj pjesmi *Hasanaginica*?

- A) junačkim
- B) tragičnim
- C) radosnim
- D) melanholičnim

Zaokruži tačan odgovor!

17. Gledajući stradanje junakinje u drami *Antigona* gledaoci postižu emocionalno pročišćenje koje se naziva:

- A) protagonist
- B) melanholija
- C) katarza
- D) tragedija

Zaokruži tačan odgovor!

18. Dati su stihovi Petrarkinog soneta!

*I blažena nek je moja prva patnja,
S kojom me bješe ljubav izmučila,
I luk i strijela što me oborila
I rane što srcu mom postaše pratnja.*

Koja je stilska figura prisutna u trećem stihu?

- A) simbol
- B) komparacija
- C) kontrast
- D) asonanca

Zaokruži tačan odgovor!

19. Pročitaj izdvojene stihove iz *Kanconijera*:

*Blažen bio dan, mjesec i doba,
Godina i mjesto i predjel i vrijeme,
Kad su moje usne zadrhtale nijeme,
A njene me oči svezale ko roba.*

*I blažena nek je moja prva patnja,
S kojom me bješe ljubav izmučila,
I luk i strijela što me oborila,
I rane što srcu mom postaše pratnja.*

Šta ljubav **nije** podarila pjesniku:

- A) patnju
- B) pjesničku inspiraciju
- C) ostvarenje snova
- D) čežnju

Zaokruži tačan odgovor!

20. Koja je stilska figura upotrijebljena u stihu *A njene me oči svezale ko roba*?

- A) personifikacija
- B) anafora
- C) hiperbola
- D) epifora

Zaokruži tačan odgovor!

21. U pjesmi *Čamdži Mujo i lijepa Uma* alhamijado pjesnikinje Umihane Čavidine osjeća se utjecaj koje književnosti? A) perzijske klasične književnosti B) bošnjačke narodne pjesme C) orijentalne književnosti D) sufizma

Zaokruži tačan odgovor!

22. Pažljivo pročitaj sljedeći tekst iz *Antigone*:

*Ovakvih zakona ti ljudma postavi;
Nit tvoj je, mišljah, proglas taj toliko jak,
Te ti ko smrtnik dići bi se mogao
Nad božje, nepisane, stalne zakone.
Da ću mrijet, to znala sam –
Ta kako ne? – pa da i ne proglasi ti.
Trup da sina matere
Ja rođene bez groba pustit odolim,
To peklo bi me, – ali ovo ne žalim.*

Šta razumijemo iz govora junakinje? Samo je jedna tvrdnja tačna!

- A) Ona poštuje božanske zakone o mrtvima.
- B) Ona smatra da su ljudski zakoni iznad božanskih.
- C) Ona smatra da je dužna pokoriti se vladarevoj volji.
- D) Ona voli brata, ali je strah sprečava da ga pokopa.

Zaokruži tačan odgovor!

23. Odgovori na pitanje iza teksta:

*„... što je nebo da je list hartije,
Što je gora da su kalemovi,
Što je more da je crn murećep,
**Pak da pišem tri godine dana,
Ne bih mojih ispisala jada!**“*

Koja je stilska figura sadržana u obilježenim stihovima?

- A) gradacija
- B) hiperbola
- C) personifikacija
- D) poređenje

Zaokruži tačan odgovor!

24. Koja je stilska figura prisutna u sljedećim stihovima Gundulićevog *Osmana*:

„sad na carstvo rob se uzvisi,
a tko car bi, rob je sada?“

- A) simbol
- B) antiteza
- C) personifikacija
- D) hiperbola

Zaokruži tačan odgovor!

25. Pročitaj stihove iz pjesme *Telal viče od jutra do mraka* odgovori na pitanja.

*„Ko j' u koga noćas na konaku,
Nek ne ide rano sa konaka;
Utekla je pašina robinja
I odnijela dva tovara blaga
I ukrala sahat iz njedara
I odvela ata iz ahara
I povela Muju haznadara.“
Susreli je pašini kavazi:
"Kuda bježiš, pašina robinjo?*

...

*"Blago nosim da putem ne prosim,
sahat nosim da gdje ne zakasnim,
ata vodim da pješke ne hodim,
haznadara – da ne spavam sama."*

Zaokruži **netačnu** tvrdnju!

- A) Navedeni stihovi odlomak su iz romanse.
- B) Robinja je opljačkala pašu jer je osvetoljubiva.
- C) U pjesmi se očekuje sretan rasplet.
- D) Robinja je snalažljiva i domišljata.

26. Hamlet je danski kraljević, a Ofelija je:

- A) Klaudijeva kćerka
- B) Polonijeva kćerka
- C) Hamletova sestra
- D) Horacijeva ljubavnica

Zaokruži tačan odgovor!

27. U jednom nizu stilskih figura nalazi se uljez!

- A) epitet, metafora, metonimija, komparacija
- B) epifora, anafora, epitet, personifikacija
- C) asonanca, aliteracija, atribut, epitet
- D) onomatopeja, komparacija, alegorija, simbol

Zaokruži slovo ispred niza s uljezom!

Viši nivo

1. U kojem stihu riječi nisu upotrijebljene u svom osnovnom značenju?

- A) *te obilne suze, uzdasi i želje*
  - B) *I blažena nek je moja prva patnja*
  - C) *I luk i strijela što me oborila*
  - D) *I blaženi nek su krici žudnje velje*
- Zaokruži tačan odgovor!

2. Pažljivo pročitaj sljedeći tekst:

*KREONT: Ti, dakle, ti što oči u tle upireš,
da l' tajiš ili djelo svoje priznaješ?*

ANTIGONA: Učinih to, ne tajim, čin je ovo moj.

KREONT (stražaru): Ti slobodan si sad. (Antigoni:)

*A ti mi reci kratko – neću govor dug –
Da l' znala si za nalog naređenja mog?*

ANTIGONA: Dakako da sam znala. Svima bješe znan.

KREONT: Pa kako da se drznu i unatoč tom?

*ANTIGONA: Jer nalog o kom zboriš ne progłosi Zeus
nit Pravda, ukućanka svijeta podzemnog,
već oni drugi zakon daše ljudstvu svem.
Ja ne smatrah tvoj nalog tako svesilnim
da mogao bi smrtnik božji kršit glas
što vječit je iako nepisan.*

*Ne živi božja riječ od dana današnjeg
i nije tek od jučer, vječan joj je vijek
i niko ne zna otkad za nju znade svijet.
Pa stoga za bilo čiju obijest ne htjedoh
navući na se božji opravdani gnjev.*

Zbog čega se Antigona usprotivila Kreontu?

- A) zato što poštuje božanske zakone
  - B) zato što smatra da su božanski zakoni vječni
  - C) zato što ne želi na sebe navući božiju srdžbu
  - D) zato što smatra da Kreont nije toliko moćan da joj može nauditi
- Zaokruži **netačnu** tvrdnju!

3. Pročitaj odlomak iz pjesme *Budalina Tale dolazi u Liku*.

*Taj je momak vrlo ogolio,
Na njem ništa od odila nije.
Kad dojaha njima na poljane,
Međer jaše dorušu kobilu,
Na njoj sedlo od orahovine,
A kolani od kore lipove...*

Zašto je Budalina Tale netipični narodni junak?

- A) bezosjećajan je
  - B) nije hrabar
  - C) nema dobrog konja ni opremu
  - D) nema junačkog ponosa
- Zaokruži tačan odgovor!

4. Koji junak nije lik iz narodne pjesme *Budalina Tale dolazi u Liku*?

- A) Smiljanić Tadija
- B) Bunićanin Mujo
- C) Glumac Osmanaga
- D) Đerzelez Alija

Zaokruži tačan odgovor!

5. Pročitaj odlomak iz balade *Hasanaginica*!

*Šta se bijeli u gori zelenoj?
Al su snijezi, al su labudovi?
Da su snijezi već bi okopnili,
labudovi već bi poletjeli;
nit su snijezi nit su labudovi,
nego šator age Hasan age:
on boluje u ranami ljutim.
Oblazi ga mater i sestrice,
a ljubovca od stida ne mogla.*

Kakav je stid koji se spominje u stihovima *Hasanaginice*?

- A) stid žene koja ne voli muža
- B) stid snahe pred svekrvom
- C) stid žene da javno iskaže osjećanja prema mužu
- D) stid majke da napušta djecu zbog muža

Zaokruži tačan odgovor!

6. Pročitaj sljedeće stihove i odgovori na pitanja iza teksta:

*Knjigu piše paša Ali-paša:
„L'jepa Maro, bi li pošla za me?“
S Bišća Mara njemu poručuje:
„Da me prosiš, ne bih pošla za te,
Da s; oženiš bih se otrovala!“
U kojoj formi je ispjevana pjesma?*

- A) u formi lirskog dijaloga
- B) u formi momačkog lirskog monologa
- C) u formi djevojačkog lirskog monologa
- D) u formi dramskog dijaloga

Zaokruži tačan odgovor!

7. Odgovori na pitanja iza stihova?

*Il je majka ukopala sina
Il sestrice brata jedinoga
Il djevojka svoga suđenika?
Nit je majka ukopala sina,
ni sestrice brata jedinoga,
već djevojka svoga suđenika.*

Stilskom figurom koja je prisutna u navedenim stihovima počinje i jedna od najpoznatijih bošnjačkih balada? Kako se zove ta stilska figura?

- A) slavenska antiteza
- B) antiteza
- C) slavenska personifikacija
- D) slavensko poređenje

Zaokruži tačan odgovor!

8. Pročitaj sljedeće stihove:

*Četu kupi Glumac Osmanaga
Po Udbini i širokoj Lici,
Bira aga po Lici junake:
Po oku momka, po uhu hajvana.*

...

*Kud će aga s četom okrenuti?
Hoće aga preko Vučijaka,
Na Kotare kuli Smiljanića,
Biloj kuli Smiljanić-Tadije,
Na veselje Smiljanić-Tadiji.*

...

*Na poljani četu zastavio,
Na poljani konje razjahaše...
Pogledaše niz duge poljane.
Niz poljane klanču knježičkome
Al iz klanca konjik iskočio,
Tiho konja jaše uz poljane,
Tiho jaše, konju ne kidiše.
Gledao ga Glumac Osmanaga,
Poznaje ga, poznat ga ne more,
Taj je momak vrlo ogolio,
Na njem ništa od odila nije.
Kad dojaha njima na poljane,
Medjer jaše dorušu kobilu,
Na njoj sedlo od orahovine,*

...

*Kad dojaha momak na kobili,
Salam nazva, odjaha kobilu,
Zapeše joj od lika kajasi,
Niko primi, niko ne otprimi,
I taj momak side kod Ličana.*

...

*Stade vika Glumac-Osmanaga:
„O Ličani, moji sokolovi!
Nije l' majka rodila junaka,
Da obuče kaursko odilo,
Da uzjaše ata na poljani,
Da prećera preko Vučijaka,
Da se spusti kuli Smiljanića,
Da uhodi kulu i avliju:*

*Je l' mu šenluk kod kule kamene,
Igra li mu kolo u avliji,
Hoda l' kolo trijest divojaka,
Sve sestara kotarskih serdara,
Je l' u kolu Ana Smiljanića,
Piju l' piće kotarski serdari?
Da se natrag na poljane vrati,
Da m' iznese haber na poljane,
Evo njemu pedeset dukata. “
Turci muče, ni mukaet nisu,
Stade vika momka golotinje:
„Glumac-aga sa Udbine grada!
Evo j' majka rodila junaka,
Više nije, neg mene jednoga,
Ja ću saći kuli Smiljanića. “
Aga muči, ni mukaet nije,
Neg Ličanom veli u koledi:
„Ko će saći kuli Smiljanića?
Svaki muči ništa ne divani,
Jope viknu momak na poljani:
„Evo, aga, takoga junaka!“
U njegov aga ni da gleda ne će,
Neg Ličanom jope govorio:
„Ko će saći kuli Smiljanića,
Kršno će ga aga darovati. “
Svi Ličani oči oborili,
Svaki muči, ništa ne divani.
Al podviknu momak na poljani:
„Evo, aga, takoga junaka,
Drugog ti danas uhodnika nejma. “
Pa na noge skoči na poljani
pojaha dorušu kobilu... “*

Jedna tvrdnja nije tačna.

- A) Pred Ličanima je težak i zahtjevan zadatak, za koji je potrebna hrabrost.
  - B) Glumac Osman-aga ne želi prihvatiti ponudu momka koji se javlja da izvrši njegovu naredbu jer izgleda umoran od dugog putovanja.
  - C) Glumac Osman-aga ne želi prihvatiti ponudu momka koji se javlja da izvrši njegovu naredbu jer smatra da je momak za to nesposoban.
  - D) Osman-aga želi poslati jednog svog junaka u izviđanje suprotstavljenog tabora.
- Zaokruži **netačan** odgovor!

4. HISTORIJA KNJIŽEVNOSTI

Niži nivo

1. Pažljivo pročitaj sljedeći tekst:

*Hektor se sinu svome, kad vidje ga, ćutke nasmiješi
a Andromaha stane kraj vojna roneći suze,
stisne mu ruku i ovako mu besjedit' poče:
„Jadniče, sa svog ćeš srca zaglaviti' a nejakog čeda
nije ti žao ni mene sirote; ja ću se brzo
tvoja udovica nazvat', jer tebe će smaći Ahejci,
kad odasvud bahnu, a meni bilo bi bolje
da pod zemljicu siđem, kad nema te više, jer neću
imati utjehe druge, kad žitku stigne ti svršetak,
nego žalost kad nemam ni oca ni gospođe majke...
Sad si mi, Hektore, sve, i otac i gospođa majka,
ti si mi brat sada, a i moj mlađahni vojno;
nego smiluj se na me i ostani ovdje na kuli,
sina ne ostav' sirotom, a ni udovicom ljubu!”*

Kojem djelu pripadaju navedeni stihovi?

- A) *Odiseji*
- B) *Antigoni*
- C) *Eneidi*
- D) *Ilijadi*

Zaokruži tačan odgovor!

2. Jedan pjesnik **nije** grčki liričara!

- A) Anakreont
- B) Sapfa
- C) Petrarka
- D) Alkej

Zaokruži tačan odgovor!

3. Koji lik nije iz grčkog epa *Ilijada*?

- A) Ahilej
- B) Hektor
- C) Prijam
- D) Rustem

Zaokruži tačan odgovor!

4. *Ep o Gilgamešu* pripada:

- A) arapskoj književnosti
- B) grčkoj književnosti
- C) asirsko-babilonskoj književnosti
- D) rimskoj književnosti

Zaokruži tačan odgovor!

5. Hrvatski komediograf Marin Držić bio je:

- A) srednjovjekovni pisac
- B) renesansni pisac
- C) barokni pisac
- D) prosvjetiteljski pisac

Zaokruži tačan odgovor!

6. Izabranica Don Kihotova srca je:

- A) Rosinanta od Toboza
- B) Končita od Toboza
- C) Doroteja od Toboza
- D) Dulsineja od Toboza

Zaokruži tačan odgovor!

7. Klasicizam kao književna epoha javlja se između:

- A) humanizma i baroka
- B) baroka i romantizma
- C) prosvjetiteljstva i romantizma
- D) romantizma i realizma

Zaokruži tačan odgovor!

8. Antičkoj književnosti pripadaju (zaokružite tačan odgovor)

- A) stara grčka i rimska književnost
- B) engleska književnost
- C) njemačka književnost
- D) češka književnost

Zaokruži tačan odgovor!

9. Prepoznatljiva karakteristika antičke književnosti jeste:

- A) estetika
- B) opširnost
- C) mašta
- D) mitska slika svijeta

Zaokruži tačan odgovor!

10. Autor epova *Ilijada* i *Odiseja* je

- A) Sofokle
- B) Plaut
- C) Safo
- D) Homer

Zaokruži tačan odgovor!

11. U epu *Ilijada* opjevan je rat između

- A) Grčke i Troje
- B) Poljske i Prusije
- C) Rusije i Ukrajine
- D) Engleske i Francuske

Zaokruži tačan odgovor!

12. Dramu *Antigona* napisao je:

- A) Sofokle
- B) Homer
- C) Eshil
- D) Euripid

Zaokruži tačan odgovor!

13. *Pjesma nad pjesmama* dio je svete knjige

- A) Kur'an
- B) Talmud
- C) Biblija
- D) Tora

Zaokruži tačan odgovor!

14. Poznati srednjovjekovni bosanski pisani spomenici su

- A) natpisi na stećcima
- B) balade
- C) pjesme
- D) romani

Zaokruži tačan odgovor!

15. Koje osobine obilježavaju prosvjetiteljstvo

- A) kult misli i prosvijećenost
- B) osjećanja
- C) mašta
- D) subjektivnost

Zaokruži tačan odgovor!

16. „Što je zapisano ostaje, što se pamti nestaje“ napisao je u svom *Ljetopisu*:

- A) Muhamed Nerkesija
- B) Sabit Alaudin Užičanin
- C) Muhamed Hevaji Uskufi
- D) Mula Mustafa Bašeskija

Zaokruži tačan odgovor!

17. Najpopularnije pjesničke forme bošnjačke književnosti na orijentalnim jezicima su:

- A) rubaija, gazel, kasida, tarih
- B) sonet, balada, romansa, elegija
- C) poema, rubaija, balada, sevdalinka
- D) pripovijetka, novela, roman, crtica

Zaokruži tačan odgovor!

18. Da bi razotkrio zločin Šekspirov Hamlet se koristi:

- A) špijuniranjem
- B) glumom
- C) ispitivanjem
- D) optuživanjem

Zaokruži tačan odgovor!

19. Najveći dramski pisac renesanse bio je:

- A) Kornej
- B) Šekspir
- C) Molijer
- D) Rasin

Zaokruži tačan odgovor!

20. Jedan niz imena pripada antičkoj književnosti!

- A) Molijer, Šekspir, Gete
- B) Homer, Sofokle, Vergilije
- C) Muhamed Nerkesi, Matija Divković, Marin Držić
- D) Meša Selimović, Umihana Čuvidina, Ilhamija

Zaokruži tačan odgovor!

21. Šta su stećci?

- A) srednjovjekovni nadgrobni spomenici
- B) romani
- C) eseji
- D) memoari

Zaokruži tačan odgovor!

22. U kojem je djelu opisana scena borbe viteza s vjetrenjačama?

- A) *Dundo Maroje*
- B) *Gazel o Mostaru*
- C) *Don Kihot*
- D) *Dekameron*

Zaokruži tačan odgovor!

23. Alhamijado književnost je:

- A) književnost na turskom jeziku
- B) književnost na arapskom jeziku
- C) književnost na perzijskom jeziku
- D) književnost na narodnom (bosanskom) jeziku pisana arebicom

Zaokruži tačan odgovor!

24. Kasida je vrsta:

- A) grčke pjesme
- B) indijske pjesme
- C) rimske
- D) staroarapske pjesme

Zaokruži tačan odgovor!

25. Koji pisac nije predstavnik grčke književnosti?

- A) Vergilije
- B) Homer
- C) Sofokle
- D) Eshil

Zaokruži tačan odgovor!

26. Koja sveta knjiga sadrži riječi:
„Kunem se Danom kada Smak svijeta nastupi
i kunem se dušom koja sebe kori.
Zar čovjek misli da kosti njegove nećemo sakupiti?“

- A) Tora
  - B) Biblija
  - C) Kur'an
  - D) Novi zavjet
- Zaokruži tačan odgovor!

27. Ko su najpoznatiji grčki tragičari?

- A) Alkej, Sapfo i Anakreont
  - B) Eshil, Sofokle i Euripid
  - C) Aristofan, Sapfo i Anakreont
  - D) Plaut, Vergilije i Molijer
- Zaokruži tačan odgovor!

28. Koji je od navedenih pisaca predstavnik hrvatskog baroka?

- A) Ivan Gundulić
  - B) Antun Gustav Matoš
  - C) Marin Držić
  - D) Šiško Menčetić
- Zaokruži tačan odgovor!

29. Koji je hronološki slijed književnih epoha i pravaca ispravan?

- A) antika, srednji vijek, humanizam, renesansa, barok, klasicizam, prosvjetiteljstvo
  - B) antika, srednji vijek, renesansa, humanizam, barok, klasicizam, prosvjetiteljstvo
  - C) antika, srednji vijek, prosvjetiteljstvo, klasicizam, renesansa, humanizam, barok
  - D) antika, humanizam, renesansa, barok, srednji vijek, klasicizam, prosvjetiteljstvo
- Zaokruži tačan odgovor!

30. Molijer pripada epohi:

- A) humanizma i renesanse
  - B) baroka
  - C) romantizma
  - D) klasicizma
- Zaokruži tačan odgovor!

31. Pročitaj stihove sljedeće pjesme *Čamdži Mujo i lijepa Uma!*

*Ova kosa u devletu rasla,
U golemu jadu odrezana:
Il' je majka ukopala sina,
Il' sestrice brata jedinoga?
Il' djevojka svoga suđenika?
Nit je majka ukopala sina,
Ni sestrice brata jedinoga,
Već djevojka svoga suđenika,
Što ga neće steći dovijeka!*

Zaokruži **pogrešnu** tvrdnju koja se odnosi na navedenu pjesmu!

- A) Ovo je narodna pjesma
- B) Pjesma pripada alhamijado književnosti
- C) Pjesma je napisana bosanskim jezikom i arebicom
- D) Pjesma je napisana po uzoru na narodnu pjesmu

32. Koji od navedenih autora **ne** pripada bošnjačkoj književnosti na orijentalnim jezicima?

- a) Derviš-paša Bajezidagić
- b) Mula Mustafa Bašeskija
- c) Abdulvehab Ilhamija Žepljak
- d) Muhamed Nerkesija

Zaokruži tačan odgovor!

Srednji nivo

1. Pažljivo pročitaj sljedeći tekst:

*Hektor se sinu svome, kad vidje ga, ćutke nasmiješi
a Andromaha stane kraj vojna roneći suze,
stisne mu ruku i ovako mu besjedit' poče:
„Jadniče, sa svog ćeš srca zaglaviti' a nejakog čeda
nije ti žao ni mene sirote; ja ću se brzo
tvoja udovica nazvat', jer tebe će smaći Ahejci,
kad odasvud bahnu, a meni bilo bi bolje
da pod zemljicu siđem, kad nema te više, jer neću
imati utjehe druge, kad žitku stigne ti svršetak,
nego žalost kad nemam ni oca ni gospođe majke...
Sad si mi, Hektore, sve, i otac i gospođa majka,
ti si mi brat sada, a i moj mlađahni vojno;
nego smiluj se na me i ostani ovdje na kuli,
sina ne ostavi' sirotom, a ni udovicom ljubiu!”*

Iz razgovora Hektora i Andromahe uočavamo da Hektor napušta ženu i sina. Zbog čega to radi?

- A) zbog osvete Ahejcima
  - B) da odbrani porodicu i domovinu
  - C) slavi rat
  - D) da se prikaže kao najhrabriji grčki junak
- Zaokruži tačan odgovor!

2. Koja je od navedenih tvrdnji tačna?

- A) Don Kihot je mladić plemenitog roda koji je izgubio razum
- B) Don Kihot čini dobro u ime djevojke Sanče
- C) Don Kihot je sluga gazdi koji se zove Sančo Pansa
- D) Konj Don Kihota zove se Rosinante

Zaokruži tačan odgovor!

3. Jedna je tvrdnja tačna.

- A) Dositej Obradović je predstavnik franjevačke književnosti i pisao je besjede.
- B) Dositej Obradović je predstavnik baroka i pisao je religiozne poeme.
- C) Dositej Obradović je predstavnik prosvjetiteljstva i pisao je basne.
- D) Dositej Obradović je predstavnik klasicizma i pisao je basne.

Zaokruži tačan odgovor!

4. Jedan od četiri navedena pisca ne pripada renesansi:

- A) Žan Rasin
- B) Frančesko Petrarka
- C) Miguel de Servantes
- D) Viljem Šekspir

Zaokruži tačan odgovor!

5. Koji niz književnih vrsta pripada srednjovjekovnoj književnosti?

- A) epovi, religiozne pjesme, ljubavne pjesme
- B) ljetopisi, hronike, hagiografije
- C) romani, pripovijetke, komedije
- D) elegije, ode, ditiramb, epigram

Zaokruži tačan odgovor!

6. Kolijevka humanizma i renesanse je:

- A) Italija
- B) Hrvatska
- C) Japan
- D) Grčka

Zaokruži tačan odgovor!

7. Ivan Gundulić napisao je ep:

- A) *Dekameron*
- B) *Osman*
- C) *Eneida*
- D) *Pakao*

Zaokruži tačan odgovor!

8. Mula Mustafa Bašeskija je predstavnik:

- A) književnosti na orijentalnim jezicima
- B) alhamijado književnosti
- C) prosvjetiteljstva
- D) antičke književnosti

Zaokruži tačan odgovor!

9. Najznačajniji predstavnik franjevačke književnosti u Bosni je:

- A) Ivan Gundulić
- B) Dositej Obradović
- C) Marin Držić
- D) Matija Divković

Zaokruži tačan odgovor!

10. Kojem djelu i autoru pripadaju sljedeći stihovi:

*Tako se spustih iz prvoga kruga
U drugi, manji prostorom, al' koji
Tim više ječi od plača i tuge.*

*Tu Minos strašan, zubima režeć stoji:
Na pragu ovdje grijehe ispitiva,
Sudi i šalje, repom pravdu kroji.*

- A) *Odiseja*, Homer
  - B) *Kanconijer*, Frančesko Petrarka
  - C) *Pakao*, Dante Aligijeri
  - D) *Don Kihot*, Miguel Servantes
- Zaokruži tačan odgovor!

10. Povelja Kulina bana i Ljetopis popa Dukljanina pripadaju:

- A) srednjovjekovnoj književnosti Bosne i Huma
  - B) baroku
  - C) prosvjetiteljstvu
  - D) antičkoj književnosti
- Zaokruži tačan odgovor!

11. Pjesmu *Gazel o Mostaru* napisao je:

- A) Derviš-paša Bajezidagić
- B) Muhamed Nerkesi
- C) Mustafa Bašeskija
- D) Fevzija Mostarac

12. Šekspirova djela su:

- A) *Hamlet*, *Dekameron*, *Don Kihot*
  - B) *Romeo i Julija*, *Pakao*, *Kanconijer*
  - C) *Kralj Lir*, *Hamlet*, *Romeo i Julija*
  - D) *Hamlet*, *Don Kihot*, *Tvrđica*
- Zaokruži tačne odgovore!

13. Zaokruži tačan odgovor! Riječi: „Biti il' ne biti – to je pitanje“ pripadaju:

- A) renesansnom djelu *Hamlet*
  - B) baroknom djelu *Osman*
  - C) baroknom djelu *Hamlet*
  - D) renesansnom djelu *Don Kihot*
- Zaokruži tačan odgovor!

14. Pročitaj stihove iz poznate zbirke ljubavne poezije:

*Ne nalazim mira, a za rat sam mlitav,
Plačem se i nadam, plamtim, komad leda,
Čas me svod uza se, čas na zemlji gleda,
I stišćem prazninu i grlim svijet čitav.*

Ko je napisao stihove navedene pjesme:

- A) Đovani Bokačo
- B) Dante Aligijeri
- C) Fransoa Rable
- D) Frančesko Petrarka

Zaokruži tačan odgovor!

15. U kojem se ratu borio Ahilej?

- A) grčko-perzijskom ratu
- B) ratu protiv titana
- C) punskim ratovima
- D) trojanskome ratu

Zaokruži tačan odgovor!

16. Pažljivo pročitaj sljedeći tekst:

Iza desetog dana proljeća jako se razvio behar. Kiša je padala cijeli mjesec, pa i više, po prilici oko četrdeset dana. Zato je behar zakasnio, a i snijeg se dugo zadržao na planinama. Bilo je mnogo i blata. Zbog velikih kiša i snijega koji padahu u proljeće, a i uslijed slabosti životinja, malo je poskupilo meso, pšenica, a i svjećari podigoše cijenu svijećama.

Koje djelo sadrži navedeni citat?

- A) *Besjede* Matije Divkovića
- B) *Ljetopis* Nikole Lašvanina
- C) *Ljetopis* Mula Mustafe Bašeskije
- D) *Ljetopis* Hasana Kafija Pruščaka

17. Iz koje su pjesme sljedeći stihovi?

*O pero, iako si nemoćno i naoko nijemo, bez jezika,
Kad pređeš u ruke pjesniku, on od tebe načini slavujaja;
Istoga časa počneš izvijati pjesme,
U svakome napjevu otkrivaš hiljade tajni.
Hodi sada, otpočni pjesmu i složi glas
Sa salvujem moje naravi!*

- A) *Pismo*, Muhamed Nerkesi
  - B) *Pjesma peru*, Muhamed Nerkesi
  - C) *Čamdži Mujo i lijepa Uma*, Umihana Čuvidina
  - D) *Gazel o Mostaru*, Derviš-paša Bajezidagić
- Zaokruži tačan odgovor!

Viši nivo

1. Dat je odlomak iz jedne od *Besjeda* Matije Divkovića. Šta je cilj ovakvog zaključka na kraju besjede?

„Ako je, dakle, tolika i taka slatkost i razgovor u pjevan'ju jednoga anđela, kolika će, dakle, radost, koliko vesel'je i koliko uživanje tada biti u kraljevstvu nebeskomu, kada uspoje devet kora anđeoskih, blažena Gospa i svekoliko mnoštvo svetieh božieh hvaleći i slaveći gospodina Boga bez pristanka.“

- A) podsticanje vjernika da se zamonaše i tako zasluže raj
  - B) isticanje razlike između anđela i običnih smrtnika
  - C) isticanje ljepote koja čeka vjernike u raju
  - D) podsticanje ljudi da stvaraju umjetnost po uzoru na anđele
- Zaokruži tačan odgovor!

2. U jednom nizu književnih pravaca nalazi se uljez.

- A) sumersko-babilonska književnost, grčka književnost, rimska književnost, poezija
  - B) srednjovjekovna književnost, humanizam, renesansa, klasicizam
  - C) barok, klasicizam, prosvjetiteljstvo, renesansa
  - D) srednji vijek, humanizam, renesansa, barok
- Zaokruži slovo ispred niza s uljezom!

3. Šta su renesansni ideali?

- A) humanost, prosvjeta
  - B) didaktičnost, objektivnost
  - C) senzualizam i hedonizam, individualizam, ugledanje na prirodu i artizam
  - D) ljubav prema dragoj, subjektivnost, vraćanje u prošlost
- Zaokruži tačan odgovor!

4. Jedan od navedenih junaka ne pripada „svome“ autoru:

- A) Laura – Frančesko Petrarca
  - B) Čičibio – Đovani Bokačo
  - C) Don Kihot – Vilijam Šekspir
  - D) Dundo Maroje – Marin Držić
- Zaokruži tačan odgovor!

9. Pročitaj sljedeći odlomak!

Lav, prvi i najstariji od sviju životinja, nahodeći se slaba zdravlja, ne izlažaše iz svoje peštere. Mnogi lavovi, carski ministri, proči zverinjaknezovi i poglavari, i sami majmun, majmunski birov, krome jedne lisice, sakupe se za posetiti i nagledati lava, cara svog. Kurjak, prvi kurjački muselim, odavno pametozloptstvovašena jednoga komšijusvoga, staroga lisca, zato što ovi, najdeblje guske hvatajući, sebe samoga čašćašez bez najmanjeg kurjaku peškeša.

Zaokruži netačnu tvrdnju koja se odnosi na djelo iz kojeg je preuzet odlomak!

- A) Ovo djelo je bajka
- B) Djelo pripada epohi prosvjetiteljstva
- C) Životinje imaju ljudske osobine
- D) Djelo ima satirički i poučni karakter

Zaokruži tačan odgovor!

10. Pročitaj sljedeći odlomak:

HARPAGON: (Brendavoanu) Neka se onda upregnu konji. (Marijani) Molim vas, ljepotice, da me izvinite što sam zaboravio da vam priredim malu užinu prije no što pođete.

KLEANT: Pobrinuo sam se ja, oče, i poslao da se u vaše ime donese nekoliko tanjira kineskih pomorandži, slatkih limunova i kolača.

HARPAGON: (Valeru) Valere!

VALER: (Harpagonu) Poludio je.

KLEANT: Mislite, oče, da nije dovoljno? Gospođica je dobra, pa će vas izviniti.

MARIJANA: Pa to nije ni trebalo.

KLEANT: Da li ste, gospođice, ikad vidjeli sjajnije dijamant od ovog što je na ruci moga oca?

MARIJANA: Zaista divno blista.

KLEANT: (Skida ga s očeva prsta i daje Marijani) Treba izbliza da ga vidite.

MARIJANA: Vrlo je lijep, zaista, i sjaji na sve strane.

KLEANT: (Stane pred Marijanu, koja hoće da ga vrati) Ne, gospođice, on se nalazi u najljepšim rukama. To vam je poklon od mog oca.

HARPAGON: Od mene?

KLEANT: Je li, oče, vi hoćete da ga gospođica zadrži za vašu ljubav?

HARPAGON: (Simu) Šta kažeš?

KLEANT: (Za sebe) Lijepo pitanje! (Marijani) Daje mi znak da vas privolim da ga zadržite.

MARIJANA: Nisam rada...

KLEANT: (Marijani) Šalite se? On nipošto neće da ga primi natrag.

HARPAGON: (Za sebe) Poludjet ću.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora: Koju osobinu pokazuje Kleant, a koju Harpagon u ovom odlomku?

- A) Kleant je domišljat, a Harpagon škrt
- B) Kleant je škrt, a Harpagon domišljat
- C) Kleant je škrt, a Harpagon darežljiv
- D) Kleant je darežljiv, a Harpagon milostiv

DODATNE INFORMACIJE ZA UČENIKE I NASTAVNIKE

Prilikom pripremanja ispita iz predmeta Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost/komunikacija na eksternoj maturi, učenici se mogu koristiti udžbenicima koje je odobrilo Ministarstvo obrazovanja/naobrazbe i nauke/ znanosti Tuzlanskog kantona. Kao dodatne materijale mogu koristiti i testove i kataloge pitanja koji su korišteni na dosadašnjim maturskim ispitima u gimnazijama i srednjim tehničkim školama, a koji su dostupni na internet-stranici Pedagoškog zavoda Tuzlanskog kantona Tuzla. Odabrani odlomci i djela odgovaraju sadržaju nastavnih planova i programa po kojima se radi u srednjim školama Tuzlanskog kantona Pitanja su formulirana prema očekivanim rezultatima u učenju na tri nivoa za svaku temu. Sastavljači testova zadržavaju pravo da promijene model pitanja i uključe deset posto novih pitanja iz definisanih područja ispitivanja.